Алатау

Қоғамдық-саяси газет / Общественно-политическая газета

Газет 2000 жылдан шыға бастады

№ 51 (1054)

24.12.2021

alatau_offset@mail.ru
alatau.aqparat
alatau_gazeti

ІССАПАР

АЛМАТЫ ОБЛЫСЫНА БАУЫРЖАН БАЙБЕК КЕЛДІ

«NUR OTAN» ПАРТИЯСЫ ТӨРАҒАСЫНЫҢ БІРІНШІ ОРЫНБАСАРЫ БАУЫРЖАН БАЙБЕК АЛМАТЫ ОБЛЫСЫНА ЖҰМЫС САПАРЫМЕН КЕЛДІ. ОБЛЫС ОРТАЛЫҒЫ ТАЛДЫҚОРҒАН ҚАЛАСЫНА АРНАЙЫ АТ БАСЫН БҰРҒАН ПАРТИЯНЫҢ БІРІНШІ ОРЫНБАСАРЫ АЛМАТЫ ОБЛЫСТЫҚ ФИЛИАЛЫНЫҢ КЕЗЕКТЕН ТЫС КОНФЕРЕНЦИЯСЫНА ҚАТЫСТЫ. ПАРТИЯ ФИЛИАЛЫНЫҢ ЖАҢА ТӨРАҒАСЫ РЕТІНДЕ ДЕЛЕГАТТАР ОБЛЫС ӘКІМІ ҚАНАТ БОЗЫМБАЕВТЫ САЙЛАДЫ. ЭКС-ӘКІМ АМАНДЫҚ ҒАББАСҰЛЫ БАТАЛОВТЫҢ ҚЫЗМЕТІНЕН БОСАУЫНА БАЙЛАНЫСТЫ АЛМАТЫ ОБЛЫСЫНЫҢ ТІЗГІНІН ҚОЛЫНА АЛҒАН ҚАНАТ БОЗЫМБАЕВ БҰҒАН ДЕЙІН ПАВЛОДАР, ЖАМБЫЛ ОБЛЫСТАРЫН ТАБЫСТЫ БАСҚАРҒАН. ЕНДІ, ЖЕТІСУ ӨҢІРІНДЕГІ ФИЛИАЛДЫҢ ЖАҢА БАСШЫСЫНЫҢ АЛДЫНДА ПАРТИЯНЫҢ САЙЛАУАЛДЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІН ОДАН ӘРІ САПАЛЫ ОРЫНДАУ, ҚОҒАМДЫҚ КЕҢЕСТЕРДІҢ ЖҰМЫСЫН ЖАНДАНДЫРУ ЖӘНЕ ХАЛЫҚПЕН КЕРІ БАЙЛАНЫСТЫ НЫҒАЙТУ МІНДЕТТЕРІ ТҰРҒАНЫН АЙТТЫ.

Саяси кеңестің кеңейтілген отырысында Елбасы, партия лидері Нұрсұлтан Назарбаев айтқандай, Қазақстан Тәуелсіздіктің төртінші онжылдығына қадам басуда. Бұл ауқымды өзгерістерге, қиын да жауапты шешімдерге толы кезең болары анық. Мұндай жағдайда билеуші партия ретінде «Nur Otan-ға» елдегі сабақтастық, саяси тұрақтылық және одан әрі дамуды қамтамасыз ететін ел Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың мемлекеттік бағыты төңірегінде қоғамды топтастыру жөніндегі ерекше міндет жүктелгенін атап өтіп, «Nur Otan» Саяси кеңесі Бюросының шешімімен «Белсенді қызметі үшін» партиялық наградасымен марапатталған филиалдың бұрынғы төрағасы Амандық Баталовқа атқарған жұмысы үшін алғыс білдірді. Бұдан кейін, Бауыржан Байбек партияның «Өзгерістер жолы: Әр азаматқа лайықты өмір!» сайлауалды бағдарламасын жүзеге асыру аясында ашылған бірқатар әлеуметтік нысандарды аралады. Алдымен Оқушылар сарайына барып, ондағы 140-тан астам балаға 3D және интерактивті модельдерді жасау, бағдарламалау, құрастыру дағдыларын үйренуге мүмкіндік беретін жаңа «FAB LAB» инновациялық зертханасының жұмысымен танысты. Ондағы жол картасы аясында ашылған физика, робототехника және бағдарламалау бойынша «Fab lab» инновациялық зертханасында білімін жетілдіріп жатқан оқушылармен жүздесті.

– *Біз қашанда дарынды балаларды қолдаймыз. Олар мемлекеттің негізі. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев IT-саласын дамытуды тапсырды. Сондықтан дарынды, білімді балалар Қазақстанның болашағы. Мен көріп отырған оқушылар өте білімді, көп тілді меңгеріпті. Осында келіп, қосымша сабақ алады. Әрине қосымша сабаққа қатысу қажет. Оқушылардың 20 пайызы ғана ақылы, қалғаны тегін білім алады. Бұл үлкен қолдау. Мемлекет тарапынан сіздерге барлық жағдай жасалған*, – деп, зертханада әртүрлі робот жасап шығарған дарынды балалардың алғырлығына ризашылығын білдірді.

Жалғасы 2-бетте

АҢДАТПА

ОБШЕСТВО 3-стр.

НЕЗАВИСИМОСТЬ - БЕСЦЕННОЕ БОГАТСТВО НАШЕЙ СТРАНЫ

МӘСЕЛЕ 4-бет

93 АДАМ ЖЕМҚОРЛЫҚПЕН СОТТАЛДЫ

«САМҒАУ» БАЙҚАУЫ 7-бет

ЖҮЛДЕГЕРЛЕР МАРАПАТТАЛДЫ

ЖЫРДАН ШАШУ 13-бет

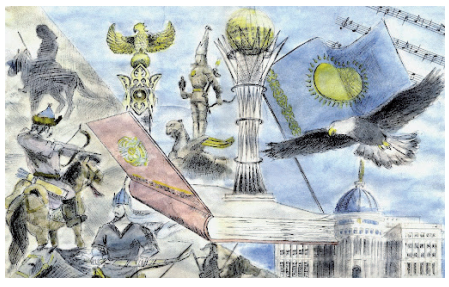

ТӘУЕЛСІЗДІК, ҰҒА АЛДЫҚ ПА ҚҰНЫНДЫ?

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ІССАПАР

АЛМАТЫ ОБЛЫСЫНА БАУЫРЖАН БАЙБЕК КЕЛДІ

Жалғасы. Басы 1-бетте.

Партия төрағасының алдында өз өнерлері мен біліктілігін көрсеткен балалар арасында №20 арнаулы лицейдің 11 сынып оқушысы Алина Пак болашақта бағдарламашы болғысы келетінін, робототехниканы өміріне серік етіп, еліміздің IT-саласын дамытуға ат салысқысы келетінін айтты.

Оқушылар сарайынан кейін «Nur Otan» партиясы төрағасының бірінші орынбасары Бауыржан Байбек Талдықорғандағы көрме кешенінде «Nur Otan» партиясының сайлауалды бағдарламасын іске асырудың республикалық «Жол картасы» аясында ашылған «Әйелдер кәсіпкерлігін дамыту» орталығына барды. Онда облыстық кәсіпкерлер палатасының директоры Ләззат Шыңғысбаева «Атамекен» ұлттық кәсіпкерлер палатасы әйелдерді кәсіпке баулу үшін жан-жақты жұмыстар жүргізіп жатқанын тілге тиек етіп, «Бастау Бизнес» жобасы арқылы өз кәсібін ашып жатқан жандардың көптігіне тоқталды. Әсіресе, партия өткізген праймеризге әйелдердің белсене қатысқанын, көпбалалы аналардың да іріктеліп шыққанын айтқан Бауыржан Байбек мемлекет экономикасын өрістету жолында кәсіпкер әйелдердің де алар орны бөлек екендігін атап өтті.

Кәсіпкерлікті жаңадан бастаған әйелдердің жеңілдікпен несие алу, сату нарығын кеңейту, бизнес-жобаларды іске асыруда тәжірибелік көмек алуға көп септігін тигізіп жатқан орталықтың жұмысына қанағаттанған Бауыржан Қадырғалиұлы ризашылығын білдірді. Алматы облыстық филиалының жаңа төрағасы болып сайланған облыс әкімі Қанат Бозымбаевтың жұмысына сәттілік тілеп, «Кәсіпкерлік орталықта партия сайлауалды бағдарламасын жүзеге асырудың 11 айдағы қорытындысы бойынша өңірде 1 миллион шаршы метрге жуық тұрғын үй, 12 мектеп пайдалануға беріліп, 538 км жол салынды және жөнделді, 27 мың тұрақты жұмыс орны ашылды. Осындай жұмыстарды партия еліміздің барлық өңірлерінде жүзеге асыруда екенін де атап өтті.

ӨЗ ТІЛШІМІЗ

ӘЛЕУМЕТ

ҮШТӨБЕ ҚАЛАСЫНДА ОБЛЫСТЫҚ ЖҰМЫСПЕН ҚАМТУДЫ ҮЙЛЕСТІРУ ЖӘНЕ ӘЛЕУМЕТТІК БАҒДАРЛАМАЛАР БАСҚАРМАСЫНА ҚАРАСТЫ МҮМКІНДІГІ ШЕКТЕУЛІ БАЛАЛАРҒА АРНАЛҒАН «ҚАРАТАЛ» КҮНДІЗГІ ОРТАЛЫҒЫ МЕКЕМЕСІНІҢ ЖАНЫНАН ОҢАЛТУ БӨЛІМШЕСІ АШЫЛДЫ.

ОҢАЛТУ БӨЛІМШЕСІ АШЫЛДЫ

Шараның ашылу салтанатында аудан әкімі Ерлан Исабеков сөз алып, жүрекжарды тілегімен бөлісті.

– Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев Жолдауында мүмкіндігі шектеулі балаларға көңіл бөліп, оңалту орталығын ашу керектігін басты назарға алды. Ауданда мүмкіндігі шектеулі 188 бала бар. Оның 48 пайызы оңалту орталығында, 50 бала күндізгі, 40 бала тәулік бойғы бөлімінде. Тәуелсіздіктің 30 жылдығына орай ашылған бөлімше болашақта талай мүмкіндігі шектеулі балалардың денсаулығын нығайтатынына сенімімізмол, – деді аудан басшысы.

Өз кезегінде облыстық жұмыспен қамтуды үйлестіру және әлеуметтік бағдарламалар басқармасының басшысы Маржан Мұрат, аудандық ардагерлер алқасының төрағасы Рахымғали Өтегенов те ізгі тілектерін білдіріп, оңалту бөлімшесінің лентасын қиды.

Мұнан соң мүмкіндігі шектеулі балаларға арналған «Қаратал» күндізгі орталығының директоры Ирина Байгазакова қонақтарды оңалту орталығымен таныстырып, атқарылып жатқан жұмыстар жайлы баяндады.

Айта кетейік, 40 балаға арналған оңалту бөлімшесін ашу үшін бюджеттен 123 млн.теңге қаржы бөлінген. Мекеме «Корвид», «Аника», «Поток-1» сияқты мүмкіндігі шектеулі балалардың денсаулығын жақсартатын заманауи құралдармен жабдықталған.

Жиын соңы бүлдіршіндер мен мекеме қызметкерлерінің концертімен жалғасты.

А. ҚАЛИЕВ.
ҚАРАТАЛ АУДАНЫ

ҚАЙЫРЫМДЫЛЫҚ ШАРАСЫ

АЯЗ АТАДАН ЕЛІМІЗ

Жаңа жыл қарсаңында «Қош келдің жаңа жыл» атты қайырымдылық акциясы аясында 54380 әскери бөлімінде әртүрлі игі шаралар өткізілді. Мерекелелік шараның өткізілуіне аталған бөлімнің әскери қызметшілерінің отбасы мүшелерімен жұмыс жөніндегі бөлімнің басшысы Дария Досанбекова ұйытқы болды.

Жыл сайын дәстүрлі түрде өтетін бұл мерекеге әскери қызметшілердің көп балалы және мүмкіндігі шектеулі отбасыларының балалары қатысты. «Сити плюс» ойын-сауық орталығында өткізілген жаңа жылдық ертең-гілікке барлығы 100-ден аса бала шақырылып, олардың көңіл-күйін көтеруде, жаңа жылдық мерекені сезінулері үшін жоғары деңгейде шоу бағдарламалар ұйымдастырылды.

Бұл күні әр баланың жанарынан ерекше қуаныш оты сезілді. Ертегі кейіпкерлерінің қызықты қойылымдары оларды шат күлкіге бөледі. «Fanky Town» ойын-сауық орталығы 55 балаға демеушілік көрсетіп, «Рахат» тәттілерімен бірге 4000 теңгелік бонустық карталарын тарту етті. Сонымен қатар балаларға «Emar Kebab» орталығы тағамдарынан дастарханды мәзір ұсынылды.

Мереке қарсаңында «Д.К» сән салонының басшысы, жеке кәсіпкер Кама Далдабаеваның демеушілігімен 4 балаға тегін қызмет көрсетіліп, заманауи шаш үлгілері жасалынып берілді. Балаларының қуанышын көріп мәз болысқан ата-аналар тарапы ұйымдастырушылар мен демеушілерге өз ризашылықтарын жеткізді.

Гүлзада СЫДЫҚОВА, ҚР ҚК қызметкері.
ТАЛДЫҚОРҒАН ҚАЛАСЫ

ҚЫЛМЫС ХРОНИКАСЫ

ЕСІРТКІ САТАТЫН ЕР АДАМ ҰСТАЛДЫ

Ескелді ауданында полицейлер есірткі заттарын сататын және сақтап жүрген күдікті ер адамды ұстады. Бұл туралы «Жетісу» газеті Алматы облысының полиция департаментіне сілтеме жасап хабарлады.

Полиция департаментіне Талғар ауданы Жаңақуат шағын ауданының 46 жастағы тұрғыны С. есімді азаматтың қылмыстық әрекеті туралы жедел ақпарат келіп түсті, ол Қазақстан Республикасының аумағында есірткі құралдарын сақтауға және өткізуге тыйым салынғанын және заңмен жазаланатынын біле отырып, есірткі құралдарын – гашишты заңсыз сақтаумен және өткізумен айналысқан.

Аталған факті бойынша ҚР Қылмыстық кодексінің 297-бабы, 2-бөлігінде көзделген қылмыстық құқықбұзушылық белгілері бойынша сотқа дейінгі тергеу басталды. Жеке тінту кезінде күртешесінің қалтасынан салмағы 8,59 грамм гашиш есірткісі деп танылған зат табылып, тәркіленді. Сонымен қатар, «Тойота Камри» автокөлігін тінту кезінде полиция қызметкерлері «Фокс» атты қызметтік іздестіру итін пайдаланып, тағы да есірткі затын тапты. Сараптама бо-йынша алынған заттың салмағы 441,23 грамм гашиш болып шықты.

Аталған факт ҚР Қылмыстық кодексінің 297-бабы, 3-бөлігі, 3-тармағы бойынша тіркелді. Есірткі заттарын өткізу мақсатында аса ірі мөлшерде сақтау және тасымалдау бабы бойынша іс қозғалды.

«АЛАТАУ-АҚПАРАТ»

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ОБЩЕСТВО

НЕЗАВИСИМОСТЬ – БЕСЦЕННОЕ БОГАТСТВО НАШЕЙ СТРАНЫ

В ЭТОМ ГОДУ НАРОД КАЗАХСТАНА ОТМЕЧАЕТ 30-ЛЕТИЕ НЕЗАВИСИМОСТИ. ЭТО БЕСЦЕННОЕ БОГАТСТВО НАШЕЙ СТРАНЫ, ЗНАМЕНАТЕЛЬНАЯ ВЕХА, ЗНАМЕНУЮЩАЯ СОБОЙ ВОЗРОЖДЕНИЕ КАЗАХСКОЙ ГОСУДАРСТВЕННОСТИ И ОБРЕТЕНИЕ СВОБОДЫ, МЕЧТЫ О КОТОРОЙ ЛЕЛЕЯЛИ МНОГИЕ ПОКОЛЕНИЯ НАШИХ ПРЕДКОВ. ПО МЕРКАМ ИСТОРИИ 30 ЛЕТ – ВСЕГО ЛИШЬ МГНОВЕНИЕ. ОДНАКО ДЛЯ МНОГИХ НАРОДОВ ЭТОТ ПЕРИОД ВМЕСТИЛ В СЕБЯ ЦЕЛУЮ ЭПОХУ, НАПОЛНЕННУЮ ТРУДНОСТЯМИ И ПОБЕДАМИ, КРИЗИСАМИ И ДОСТИЖЕНИЯМИ.

Многовековая мечта казахского народа осуществилась в этот исторический день, 16 декабря 1991 года, когда был принят конституционный закон «О государственной независимости Республики Казахстан». По историческим меркам за короткий срок народ Казахстана под руководством Первого Президента Республики Казахстан – Елбасы Нурсултана Абишевича Назарбаева добился колоссальных успехов во всех сферах деятельности – переход от плановой к рыночной экономике, повышение уровня жизни населения, формирование правового и демократического государства.

С первых дней Независимости особое внимание уделено формированию профессионального государственного аппарата, для которого служение народу и государству превыше всего. Создание высокоэффективной государственной службы необходимое условие социально-экономического развития страны и является залогом ее процветания. Становление государственной службы в нашей республике можно разделить на три этапа, каждый из которых имеет свою значимость. Все они были напрямую связаны с процессами трансформации государства и становления системы государственного управления. Первый этап. В 1992 году принята «Стратегия становления и развития Казахстана как суверенного государства», определившая цели и задачи становления государственности в условиях перехода к рыночной системе отношений. С принятием в 1995 году Конституции, заложены правовые и институциональные основы, устанавливающие равный доступ к государственной службе и недопустимость дискриминации при реализации кадровой политики. С утверждением в том же году Указа Президента, имеющего силу Закона, «О государственной службе», обеспечена профессионализация государственной службы и выделение ее из области общего трудового права. На данном этапе государственная служба достигла следующих преобразований:

— для обеспечения автономности государственного аппарата исключена возможность создания в государственных органах организаций политических партий, конституционно запрещено членство в политических партиях военнослужащих, работников органов национальной безопасности, правоохранительных органов и судей;

— для повышения эффективности управленческого состава создана образовательная инфраструктура для подготовки государственных менеджеров;

— для профессионализации государственного аппарата установлены социальные гарантии и внедрены этические требования.

Введенные механизмы создали необходимый институциональный каркас для последующего совершенствования системы государственной службы.

Вторым этапом можно выделить 1997-2012 года. В 1997 году Президент провозгласил долгосрочную программу Стратегия «Казахстан – 2030», которая ознаменовала следующий этап реформ в системе государственной службы нашей страны. В ней в качестве одного из долгосрочных приоритетов было объявлено создание эффективного и современного корпуса государственных служащих, преданных делу и способных выступать представителями народа в достижении приоритетных целей.

На данном этапе достигнуто следующее:

— для установления принципов меритократии создано Агентство, введены конкурсные процедуры отбора, централизовано тестирование, внедрены квалификационные требования к должностям;

— для обеспечения автономности государственного аппарата государственные должности законодательно разделены на политические и административные;

— для повышения эффективности управленческого состава введена должность ответственного секретаря, определен круг его ответственности;

— для профессионализации государственного аппарата создана Академия государственного управления при Президенте, приняты системные меры по минимизации фактов нарушения этики, усилены социальные гарантии, внедрен принцип бессрочности работы на государственной службе.

Третий этап с 2012 года по настоящее время. В 2012 году Президент в Послании народу «Стратегия «Казахстан – 2050»: новый политический курс состоявшегося государства» поставил задачу сформировать профессиональный государственный аппарат, для которого служение народу и государству превыше всего.

Концепцией новой модели государственной службы предусмотрена модернизация самого понятия «государственной службы» как синонима «служения нации».

На данном этапе приняты следующие меры, которые усилили кадровый потенциал государственного аппарата и способствовали профессионализации системы государственной службы:

— для обеспечения принципа меритократии предусмотрено замещение должностей исключительно на конкурсной основе, которая отличается прозрачностью и объективностью;

– для обеспечения автономности государственного аппарата разделены полномочия политической и административной служб, исключив влияние политических процессов на деятельность государственных служащих;

— для повышения эффективности управленческого состава создан институт корпуса «А», обеспечивающий стабильность и преемственность государственного аппарата, а также эффективную реализацию политических решений;

— для профессионализации государственного аппарата усовершенствованы стандарты обучения, предусмотрена оплата труда по результатам, приняты меры по профилактике нарушений норм этики.

Государственная служба, развиваясь поэтапно с момента обретения Независимости и по сегодняшний день, сформировалась в современный профессиональный государственный аппарат.

На сегодняшний день на территории Алматинской области функционируют 776 государственных органов, в которых штатная численность составляет 7649 единиц, 51% состава госслужащих состоит из женщин. Средний возраст государственных служащих – 40,2 года, средний стаж государственной службы 10,5 лет. На протяжении последних лет наблюдается стабильный показатель уровня образования государственных служащих. Так, 92% служащих области имеют высшее образование, стипендиатов программы «Болашак» - 5, выпускников Академии государственного управления при Президенте – 17. Неотъемлемой частью профессионализации служащих остается система подготовки, переподготовки и повышения квалификации служащих на базе Академии государственного управления при Президенте и ее филиалов. Ежегодно 30% от общего числа государственных служащих области повышают квалификацию.

С внедрением в 2016 году карьерной модели наблюдается устойчивая тенденция увеличения количества служащих, получивших повышение по принципу меритократии. Так, за 9 месяцев текущего года из 174-х госслужащих МИО области, назначенных на вышестоящие должности – 130, или 74,7% получили повышение в должности.

Наблюдается и снижение показателя оттока кадров, что свидетельствует о стабильности государственной службы.

Агентством РК по делам государственной службы на системной основе проводится работа по реализации стратегических документов и положений ежегодных посланий Главы государства. Приоритетом в работе Агентства остается работа по дальнейшей профессионализации государственного аппарата путем создания дополнительных условий для повышения качественного состава.

Не остается в стороне вопрос социальной защиты государственных служащих, как основной инструмент мотивации государственных служащих на построение долгосрочной карьеры. На сегодняшний день действующим Законом предусмотрено такие виды социальной защиты как представление жилья, бесплатного земельного участка для индивидуального жилищного строительства, медицинское обслуживание государственных служащих и членов их семей. Однако, основной мотивацией государственных служащих является заработная плата.

Заработная плата государственного служащего до внесения изменений зависела исключительно от стажа работы и категории занимаемой должности, при этом не учитывалась сложность выполняемой работы и эффективность работника.

С июля текущего года подписано Постановление Правительства о новой системе оплаты труда государственных служащих. На основании Постановления утверждена Методика по распределению административных государственных должностей корпуса «Б» по функциональным блокам, согласно которой должности распределяются на три блока: «А», «В», «С».

К блоку «А» относятся должности связанные с непосредственной реализацией миссией, задач государственного органа. К блоку «В» относены должности, которые напрямую не связаны с реализацией миссии, стратегических целей и задач госоргана, они носят содействующий характер. К блоку «С» отнесены должности связанные с техническим обслуживанием и обеспечением функционирования государственного органа.

Заработная плата государственных служащих после повышения заработной платы выросла в два раза. Например, заработная плата главного специалиста сельского округа до повышения в зависимости от стажа составляла от 90 962 тенге до 122 463 тенге, то после повышения заработной платы в блоке «А» составило от 226837 до 260564 тенге. Также, в целях социальной защиты государственных служащих с июля 2020 года внедрена программа «С дипломом село». В рамках данной программы желающим работать на государственной службе в сельской местности выплачиваются подъемные средства в размере 100 МРП (291 700 т.), для улучшения жилищных условий выдается кредит с минимальными процентами на сумму 1500 МРП (4 375 500т.). С момента внедрения данной программы по области 5 человек получили кредиты на сумму 21 877 500 тенге, подъемные получили 10 человек на общую сумму 2 917 000 тенге.

В целях повышения мотивации государственных служащих, повышения имиджа госслужбы, Агентством на постоянной основе проводятся конкурсы и мероприятия, награждаются лучшие в своей сфере.

Так, в 2020 году в республиканском конкурсе «Лучший государственный служащий года» приняли участие 761 госслужащих, и госслужащий нашей области - главный специалист отдела образования г.Капшагай Калиева Ажар Сембаевна, стала одним из 10 победителей и обладательницей нагрудного знака «Лучший государственный служащий года». Также, в 2020 году Агентством в рамках реализации программы «Рухани жаңғыру» и целях формирования слышащего государства, обозначенной в Послании Президента Республики Казахстан, организован республиканский конкурс «Үздік ауыл әкімі». По итогам конкурса аким п.Боралдай Илийского района Конурбаев Данияр Толеуханович заняв первое место, стал «Лучшим сельским акимом» в республике. В текущем году аким Айдарлинского сельского округа Панфиловского района Исаев Айдар Муратулы занял 3-е место.

Достижения служащих нашей области на республиканских конкурсах являются также победой всей нашей области, и указывают, что у нас трудятся талантливые специалисты с креативным мышлением, профессионалы своего дела. Глава государства Касым-Жомарт Кемелевич Токаев в своем Послании народу Казахстана 2020 года заявил о необходимости внедрения прямых выборов сельских акимов. До сегодняшнего дня в Республике Казахстан выборы акимов городов районного значения, сел, поселков, сельских округов проводились косвенным методом депутатами маслихата района. С июля 2021 года по Алматинской области назначены акимы в 80-ти сельских округах области. До конца года выборы состоятся еще в 2-х сельских округах.

Современный государственный служащий должен иметь высокий уровень владения компьютером и на постоянной основе повышать свои знания по использованию необходимых в работе программ. Также обладать такими компетенциями как стрессоустойчивость, инициативность, ответственность, добропорядочность, оперативность т.е. быть конкурентноспособыми как на государственной службе и квазигоссекторе.

Глава государства Токаев Касым-Жомарт Кемелевич в своем Послании народу Казахстана отметил, что реализация концепции «Слышащее государство», которое оперативно и эффективно рассматривает все конструктивные обращения граждан, является общей задачей для всех нас.

Как всем известно, введенные карантийные меры в связи с пандемией потребовали новых подходов в работе государственного аппарата, которая коснулась все сферы.

Пандемия и ее последствия лишний раз продемонстрировали, насколько важна работа по цифровизации. «Следует перевести весь документооборот полностью в электронный формат… Бумажные версии должны быть запрещены» - отметил Президент РК К.К. Токаев, на совещании по реализации государственной программы «Цифровой Казахстан». Предоставление государственных услуг услугодателем является мостом диалога между государством и населением. На сегодняшний день настало время перевести процесс общения государственных органов и населения в электронный формат.

В связи с этим, в целях создания безбарьерной связи с населением, в том числе реализации принципов прозрачности и подотчетности в сфере оказания государственных услуг, по инициативе Департамента Агентства РК по делам государственной службы по Алматинской области впервые реализуется проект «QYZMET LIVE».

Цель проекта-установление конструктивного общественного диалога между государством и населением. За 9 месяцев 2021 года на страницах социальных сетей (фейсбук, инстаграм) аппаратов акима районов/городов проведено 408 прямых эфиров с охватом 267 тысяч подписчиков. В ходе прямого эфира на интересующие 1990 вопросов услугополучателей даны соответствующие ответы. Более того, в целях повышения уровня удовлетворенности граждан и обеспечения получения госуслуг в электронном формате, в рамках «года Волонтеров» по инициативе Департамента Агентства РК по делам государственной службы по Алматинской области при поддержке управления молодежной политики, акимата области и Филиала Госкорпорации впервые в Республике был запущен проект «Egov жаршысы».

Основной целью проекта является повышение цифровой грамотности населения по получению государственных услуг в электронном формате, это напрямую влияет на уровень удовлетворенности граждан получаемыми услугами, в свою очередь укрепляется доверие населения к деятельности государственных органов. Более 500 подготовленных волонтеров на постоянной основе проводили адресные разъяснительные мероприятия с охватом более 600 тыс. жителей области, в том числе в сельских населенных пунктах. Вместе с этим, в целях обеспечения доступности электронных услуг по всей области открыто 2113 уголков самообслуживания, из них 1 860 расположены в районных центрах и 253 в селах. В мировой практике определение уровня удовлетворенности граждан получаемыми государственными услугами проводится посредством социологического исследования. Ежегодно проводятся исследования и на уровне республики. Алматинская область за последние 3 года показывает положительную динамику по результатам общественного мониторинга оценки качества оказания государственных услуг 2017 год – 36,6%, 2018 год 56,5%, 2019 год – 69,3 % (динамика роста 2017-2018 гг. – 19,9%, 2018-2019 гг.-18,8%, 2017-2019 гг. – 32,7%). Так, если средний уровень удовлетворенности в разрезе республики составляет - 75,1%, то показатель по Алматинской области выше среднего значения по стране и составляет 76,6%, при этом всего за 3 года область с 17 места перешла на 8 позицию в общереспубликанском рейтинге. Немаловажную роль в уровне удовлетворении качества услуг занимает вопрос цифровизации гос. услуг, и нужно отметить, что в области сократилось количество предоставляемых гос. услуг в бумажном виде на 5 позиций за 2021 год, что является позитивным индикатором в сфере цифровизации.

Формирование современного, профессионального и автономного государственного аппарата и его постоянное совершенствование является одним из решающих факторов дальнейшего стабильного и поступательного развития Казахстана, а также его ответом на глобальные вызовы. 16 декабря 1991 года стал одним из самых важных, радостных дней для казахского народа. За годы Независимости под руководством Первого Президента Казахстана – Елбасы Нурсултана Абишевича Назарбаева наша страна превратилась в стабильное и авторитетное в мире государство. Новые инициативы нашего президента Касым-Жомарт Кемелевича Токаева подарили Казахстану новый импульс.

Ляззат БЕЙСКУЛОВА,
руководитель Департамента Агентства Республики Казахстан по делам государственной службы по Алматинской области.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

МӘСЕЛЕ

БҮГІНГІ ҚОҒАМДА ЖЕМҚОРЛЫҚПЕН ШАТЫЛМАҒАН ШЕНЕУНІКТІ ТАБУ – ШӨП АРАСЫНА ТҮСКЕН ИНЕНІ ІЗДЕУМЕН БІРДЕЙ. ҚҰЛҚЫННЫҢ ҚҰЛЫ БОЛҒАНДАР ХАЛЫҚҚА АДАЛ ҚЫЗМЕТ ЕТЕЙІН ДЕП ҚЫЗМЕТКЕ КЕЛМЕЙДІ. КЕРІСІНШЕ «МҰРНЫҢ БАРДА БІР СІҢБІРІП ҚАЛ» ДЕГЕНДЕЙ АСАП ҚАЛАЙЫН, ҚОЛЫМДА ТҰРҒАНДА ЖАҒДАЙЫМДЫ ЖАСАП ҚАЛАЙЫН ДЕЙТІНДЕРІ «ЖАҢБЫРДАН КЕЙІН ҚАУЛАҒАН САҢЫРАУҚҰЛАҚТАЙ» КӨБЕЙІП БАРАДЫ. ПАРА АЛУ МЕН БЕРУ, БЮДЖЕТ ҚАРЖЫСЫН ЖЫМҚЫРУ, ТЕНДЕРДЕН ТЕҢГЕ ЖАСАУ, АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫНА БӨЛІНГЕН СУБСИДИЯНЫ «БАРМАҚ БАСТЫ, КӨЗ ҚЫСТЫЛЫҚҚА САЛЫП ТАЛАН-ТАРАЖЫҒА САЛУ, ШЕНДІЛЕР ҮШІН ШЕШІЛМЕЙТІН МӘСЕЛЕ ЕМЕС.

93 АДАМ ЖЕМҚОРЛЫҚПЕН СОТТАЛДЫ

Ұсталып торға тоғытылғандар қорқып именіп те қоймайды. Себебі, қомақты айыппұл төлеп құтыла салады. Оған олардың жемқорлықпен тапқан миллиардтаған қаржысы немесе туыстарының атына заңдастырылған бизнестері жетеді. Президент Қасым-Жомарт Тоқаев сағат сайын жемқорлық туралы айтудан жағы бір талған емес. Алайда, «ақпа құлаққа айтсаң ағып кетеді, құйма құлаққа айтсаң құйып алады» демекші жемқорлықтан

өзін аулақ ұстайтын шенділер некен саяқ болып тұр. Тіпті, «ерлерден кем соқсақ, бізді жер соқсын» дейтін нәзік жанды шенеуніктер де алдарына жан салмай тұр. Шіркіндер Елбасының және Президенттің алдында тотықұстай сайрап, береке-бірлік туралы көсіле сөйлеп, халық қалаулысы бола қалып, артынша өздерінің лас әрекеттері әшкере болғанда «қой терісін жамылған қасқырлар» көз алдыңа елестейді. Қазақстанда бас ауруына айналған және өзекті мәселе ол кадр таңдаудағы үлкен қателік. Қызметке көбіне білімі мен біліктілігі сұрыпталған емес, тамыр-таныстықпен келгендер жең ұшынан жалғасып, жемқорлық індетін өршітіп отыр. Арғыға бармай-ақ қоялық, Талғар ауданын не бәрі алты ай ғана басқарған Серікжан Ерекешов жайлы түрлі ақпарат айтуға болады. Бұл сабазың ауыл әкімі болып жүргенде сүрініп, құзырлы органдардың нысанасына ілігіпті. Оны экс-әкім ұсталғанда қызметтік жолдарына үңілген ақпарат құралдары жаһаннамға жар салды. Сонда облыстың экс-әкімі болған Амандық Баталов мұны білмеді емес білді. Бірақ, көзжұмбайлыққа барып, лауазымды қызмет ұсынды. Алайда Амандық Ғаббасұлының үмітін ақтамады. Жалпы қызметтен кеткен адамның артынан топырақ шашқан жақсы ырым емес. Алайда, кадр таңдау мәселесінде Амандық Баталов көп қателіктер жіберді. Бір ғана Талғар ауданы емес, облыстық білім басшысы болған Майгүл Омаровада небәрі алты ай басшылық қызметте отырып жемқорлықпен шатылды. Қолғап ауыстырғандай бірін алып, бірін тағайындаған кадрларының көбі істерін ілгерлете алмай, жемқорлықпен тұтылды. Республика бойынша екі жыл қатарынан жемқорлықтан Алматы облысы бірінші орында тұрғанын айтсақ, бұл экс-әкім Амандық Ғаббасұлының кадр таңдаудағы тәуекелінен жаңылғанын көруге болады. Бұл ақиқат. Оған өзінің «олар менің сенімімді ақтамады» деген сөзі дәлел болады. Желтоқсан айының он төртінде Талғар аудандық сотының үкімімен Серікжан Ерекешов сотты болып, 59,4 миллион теңге айыппұл салынған-ды. Лауазымдық қызметте небәрі алты ай ғана отырған экс-әкім Талғар ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық және тұрғын үй инспекциясы бөлімінің басшысы Шамаевпен ымыраласқан шенділер ЖШС директорынан сумен жабдықтау жүйесінің құрылысы бойынша орындалған жұмыстардың актілеріне қол қойғаны және ЖШС мемлекеттік қызметкерді жосықсыз жеткізуші деп тану туралы сотқа талап-арыз жібермеу үшін екі миллион теңге сомасында пара алуда күдікке ілінген болатын. Аудан әкімімен сыбайласқан Шамаевта 29,7 млн теңге айыппұл арқалап, екі шенеунікте енді өмір бақи мемлекеттік қызмет атқару құқықтарынан айырылды. Қасықтап жиған абыройларын шелектеп төккен екі басшы да тоғышарлақтан тоңқалаң асты. Жалпы Алматы облысы бойынша сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет департаменті 11 айдың жұмыс қорытындысын шығарды. Қазақстан Республикасы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің (Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет) Алматы облысы бойынша департаменті басшысының бірінші орынбасары Жандос Жұмабаевтың он бір айда атқарған жұмыстарының статистикасына жүгінсек, 93 қылмыстық құқық бұзушылық тіркелген. Оның ішінде 68,8%-дан астамы немесе 64 қылмыс сыбайлас жемқорлыққа қатысты болған. Сыбайлас жемқорлық жасағаны үшін 163 адам қылмыстық жауапкершілікке тартылса, оның ішінде 20 адам әртүрлі дәрежедегі бірінші басшылар (облыстық маңызы бар – 6, қалалық – 4, аудандық – 11, ауылдық) тұлғалар екен. Статистика-ға үңілсек, 20 лауазымды тұлғаның біріншісі басшылар болғанын айғақтайды. Демек, жоғарыда айтылғандай кадр таңдаудағы жүйесіздік Алматы облысында асқынған. Анау-мынау емес, елге үлгі болады деген бірінші басшылардың (облыстық, аудандық, қалалық, ауылдық) деңгейге дейін жетуі, желіндеген жемқорлықтың бір тапқанда ононбестен төлдейтін доңыздан кем соқпай тұрғанын айтуға болады. Он бір айда 163 адам қылмыстық жауапкершілікке тартылуын немен түсіндіруге болады?? Жыл аяғына дейін әлі қанша лауазымды тұлға істі боларын уақыт көрсетер. Заңнан қорықпай қызметтік өкілеттіктерін теріс пайдаланғандар жасаған істеріне өкініпті дегенді естімейтін болдық. Керісінше қомақты айыппұл төлеп, түрмеден аман қалғандарына қуанатын көрінеді. Он бір айдың ішінде 93 адам сотталса, оның ішінде 81 адам 154,8 млн. астам сома айыппұлмен сотталған. Бас бостандығынан айыруға – 7 және өзге шараларға 5 адамның мүлкі тәркіленіп, мемлекеттік қызметте жұмыс істеу құқығынан өмір бойына айырылған. Қарапайым халықта қазір шенділерге сенбейтін болды. Оларды көрсе «бұлар шеттерінен жемқорлар ғой» деп күдікпен қарайтын болған. Осы дәрежеге ісі болған жемқор шенділер жеткізді. «Бір қарын майды бір құмалақ шірітеді» деген осы. Шіркіндерге не жетпейді екен дейсің кейде... Жалақыларын жоғары алады, сыйақылары тағы бар. Сөйте тұра ашкөзденіп, көмекейлері бүлкілдеп, алақандары қышып тұрады. Малым жанымның садағасы, жаным арымның садағасы дейтіндері некен саяқ. Неше түрлі айла-шарғыға баратындар бюджет қаржысын жымқыруды қояр емес. Мемлекеттік сатып алудағы көз бояушылықтар жайлы аңыз-әңгіме айтуға болады. Қулықтарына құрық бойламайтын шенділердің бұл айла тәсілінің жолын кесу үшін сыбайлас жемқорлыққа

қарсы іс-қимыл агенттігі, Мемлекеттік сатып алу саласындағы жариялылық пен ашықтықты арттыру мақсатында департамент мемлекеттік сатып алу порталына ұдайы мониторинг жүргізіп келеді. 2021 жылдың 11 айында Департамент мемлекеттік сатып алу мониторингін жүргізу кезінде Алматы облысының бюджетін жалпы сомасы 8 млрд.200 млн. теңгеге үнемдегенін айтуда. Алматы облысында 522 мемлекеттік және квазимемлекеттік ұйымдарда сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс лауазымдары енгізілген. Қадағалау нәтижесінде білім беру саласында – 266, денсаулық сақтау саласында – 49 комплаенс институты жұмыс жасауда. *«Мұндай тәсіл комплаенс институты облыстың барлық мемлекеттік ұйымдарында қамтылды»,* – дейді Антикор сыбайлас жемқорлықпен күресу орталығы. Жемқорлықтың өршіп тұрған ошағы ол – білім беру мен денсаулық саласы екенін елдің бәрі біледі. Қыл аяғы баланы бір мектептен екінші бір мектепке ауыстыру үшін 500 доллар сұрайтын мектептер барын сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес Департаменті бір жиында айтқан болатын. Бес ұйымда ISO 37001 сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарты ("Талдау және болжау орталығы" КММ, Политехникалық колледж, Өтенай ауылдық округі әкімдігі, Жастар саясаты басқармасы және кәсіпкерлік және индустриялық-инновациялық даму басқармасы) енгізілген.

Сонымен қатар департамент ҚР Президенті жанындағы мемлекеттік басқару академиясының филиалымен бірлесіп, сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс бойынша арнайы оқыту курстарын әзірлепті. Қазіргі уақытта комплаенспен офицерлер мен ұйым басшыларын оқыту ұйымдастырылды. Одан кейін тиісті сертификаттар берілетін болады (130-дан астам адам оқудан өтіпті. Қоғам болып күресіп жатқан жемқорлық індеті бірде бәсеңдеп, бірде қайта өршіп тұр. Бұлда әлемді дүрліктірген «Ковид-19» бен «пандемия» кеселінен кем соғып тұған жоқ. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметі барлық азаматтарды облыстың сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметіне белсенді жүгінуге, сондай-ақ жемқорлықтың кез келген көріністеріне мүлдем төзбеушілікті қалыптастыруға ұдайы шақырып келеді. Жемқорлық індетімен қалың бұқара болып жұмыла күреспесек, сыбайласқан жемқорлар мемлекетті мешеулікке айналдырудан еш тайынбайды. Биыл Департамент мамандары жемқорлық тәуекелдері бар мемлекеттік мекемелерге сегіз ішкі талдау шарасын жүргізген. Нәтижесінде 143 дерек тіркеліпті. Соның ішінде жемқорлық тәуекелдерін жою бойынша 140 ұсыным орындалған.

Айтақын МҰХМАДИ
Суреттер ғаламтордан алынды.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ТҮЙТКІЛ

ӘУЕЖАЙ МАҢЫНА БАСПАНА САЛҒАНДАР ДҮРЛІКТІ

ТАЛҒАР АУДАНЫ ҰДАЙЫ ДАУ-ДАМАЙДЫҢ БАС ЖАҒЫНДА ЖҮРЕДІ. АУДАН ХАЛҚЫНЫҢ ӘКІМДІККЕ ЕШ УАҚЫТТА КӨҢІЛДЕРІ ТОЛҒАН ЕМЕС. ТӘУЕЛСІЗДІК АЛҒАЛЫ ОТЫЗ ЖЫЛДА АУДАНДЫ КІМДЕР БАСҚАРМАДЫ ДЕЙСІЗ. ТЕК ҚАНА БІР ӘКІМГЕ КӨҢІЛДЕРІ ТОЛҒАН-ДЫ. ОЛ ЖАҢАДАН КІРПІШІ ҚАЛАНҒАН НАРЫНҚОЛ АУДАНЫН АЯҒЫНАН ТІК ТҰРҒЫЗЫП, ҚАЛА ІРГЕСІНДЕГІ ҮЛКЕН АУДАН ТАЛҒАРҒА ӘКІМ БОЛЫП КЕЛГЕН – ЖОЛАН ОМАРОВ ЕДІ. ХАЛЫҚТЫҢ МАҢДАЙЫНА СЫЙМАДЫ. ӘЛЕМДІ ЖАУЛАҒАН «КОВИД-19» БЕН ПАНДЕМИЯ ДЕРТІ ІСКЕР ӘКІМДІ ДЕ АЙНАЛЫП ӨТПЕДІ.

Өзі бір тыным таппайтын, қол астындағы нөкерлерінде бір шыбықпен айдайтын Жолан марқұм Талғарға келе салып, түйіні тарқатылмаған талай шаруаның басын қайырды. Оған аудан тұрғындарыда риза болып, «әй енді бағымыз ашылатын болды» десті. Облыстың экс-әкімі болған Амандық Баталовқа да маза бермей аудандағы күреленген мәселелерді рет-ретімен шешіп, ел құрметіне бөленіп жүргенде асқынған аурудан бақилық болған Жолан Омаровты халық әлі күнге аңсайды. Басқа ешбір әкімге көңілдері толған емес. Себебі ауданда жол, газсу, мектеп, баспана, жер мәселесі ұдайы шу болып тұрады. Екі күннің бірінде көгілдір экранда аудандағы келеңсіздіктер туралы сюжет көрсетіліп, ақпарат құралдары жаһаннамға жар салып жатқанын көресің. Осыдан жеті-сегіз ай бұрын әуежай маңындағы жер телімдерін сатып, пайдаға кенелген шенділермен бір риэлтор әйел сотты болған. Бар гәп, әуежай маңынан жер телімдерін сатып алғандар топырлатып баспана салып алғанында. Алайда екі жыл бұрын әуежай маңындағы салынған баспанаға «Бек Эйр»-дың ұшағы құлап, салынған баспаналардың біріне соғылып, адам шығынына жол берілді. Жоғарыдан комиссия келіп тексеру басталғанда, бар былық-шылық ашылып, әуежай маңындағы жер телімдері заңсыз сатылғанын, ал ол жерге баспаналар салынып кеткені әшкере болды. Бұл жерде жер телімін сатып алғандардың кінәсі жоқ-ты. Себеп, жерді сатып алғанда заңды жолмен нотариустер арқылы өз аттарына тіркетіп алғандарын айтуда. Қарапайым халық қала шетінен арзан жер телімін алғандарына қуанды. Ал заңсыз әрекетке барған аудан шенеуніктері бұл әрекеттерінің заңсыз екенін білмеді емес білді. Олар әуежай маңына 500 метрге дейін құрылыс нысанын салуға болмайтынын жақсы білген. Алайда көз жұмбайлыққа барған. Ауданның жер қатынастары бөлімі архитектура әкімдік бұл заңсыздықтарға кезінде жол бергенін сотты болған шенділердің әрекеті дәлелдеп тұр. Енді міне, «шоқпар тисе, сорлыға тиеді» дегендей әуежай маңынан баспана салып кіріп алғандарды сотқа тарту басталып, ел дүрлігіп, аудан әкімдігінде ұлардай шулап жатқан халықты көгілдір экран әлемге көрсетуде. Әкімдіктегілер «мақсатымыз заңсыз саудаға салынған жер телімдерін босату, сондықтан сотқа жүгіндік», – дейді. Алматы облысы жер пайдаланылуы және қорғалуын бақылау басқармасының бөлім басшысы Арман Кәрібаевтан сотқа шақырту алған 14 жер телімінің иелері бұл суық хабарды ести сала ереуілдеп аудан әкімдігіне барғанды. Олардың арасында «Бек-Эйр» ұшағы баспанасына соғылған Решет Қалибек те бар.

Ұшақ соғылғаннан кейін күл-талқаны шыққан баспананы өз күшімен бұзып, көшіріп әкеткен Решет Қалибек «маған сол кездегі аудан әкімі болған Жолан Омаров өтемақы төлеп береміз» деп уәде еткен. – *«Сен уайымдама, шығынның бәрі төленеді», - деп еді. Енді ол кісі жоқ. Уәде етілген өтемақыны әлі күнге алған жоқпын. Әкімдіктегілер жалғыз жерімді тартып алуды көздеп отыр. Жерді 14 мың долларға баспанаға салуға сатып алғам, үйге 8 миллион шығын шықты. Қазір Шелекте інімнің үйінде тұрып жатырмын. Президент Қасым-Жомарт Тоқаев айтқан. Халықты тыңдайтын әкімдік жасақтаңдар деп. Талғар ауданының әкімдігі халықты тыңдайтын емес халықты қанайтын әкімдік болып тұр»,* – деп налиды. Сатып алған жер телімдері үшін өліспей-беріспейміз деп шулаған халықты Талғар ауданының атқамінерлері сот шешімін күтуге шақырды. «Бірдің кесірі мыңға тиіпті» дегендей кезінде жер телімін оңды-солды тәбәрік таратқандай үлестірген, істі болған шенділердің кесірі енді әупірімдеп күн көріп отырған қарапайым халықты сан соқтырып отыр. Өтемақы дәметіп жүрген Решет Қалибекте сол кезде береміз деген әкімдіктің уәде сөзін заңдастырып ала ма жоқ па? Егер заңды құжатты болса болса, онда сотқа жүгінуге құқығы бар. Ал уәде ауызша айтылған болса өтемақы туралы «қысыр сыйырдың уызынан» дәметкенмен бірдей болады. Әкімдік алдына жиналғандар арасында көпбалалы ана Әйгерім Жұмаділованың көз жасы етегіне толды. *«Әуежай маңынан 2 млн теңгеге жер алып үй салдық. Енді міне соттан шақырту қағазы келіп тұр. Кішкентай баламмен декретте отырмын. Жұмыссызбын. Күйеуім ғана жұмыс істейді. Үйді жаңадан салып жатқанда кетіңдер десе кетер едік. Енді қазір үйдің бәрін бітірдік. Суда, жарықта өз қаражатымызға тартылды. Осы баспананы салу үшін несиеге белшеміздан баттық. Бар тапқанымызды несиені жабуға төлеп жатырмыз. Маған енді кет десе, төрт баламмен қайда барамын»,* - дейді. Әуежай маңына үй салғандардың тағы бірі Жарқын Хасенов: *« Біз ешқандай махинация жасаған жоқпыз. Ұрлаған жоқпыз. Сатып алдық. Нотариусқа тіркедік. Бұл мәселе ұшақ құлағаннан кейін басталды. Оған дейін бізді ешкім мазалаған жоқ. Жерлерің заңсыз, әуежайдың маңы деп ешкім бізді тоқтатып тастаған жоқ. Үйдің ішкі жұмыстарын істейік десек, мына жағдайды күтіп тұрмыз. Ертең аяқ асты босат деп тартып алса, трактор келіп сүріп тастаса не істей аламыз»,* – дейді. Соттан шақытру қағазын алған 14 жер телім иелерінің бар мақсаты – кезінде заңды түрде сатып алған жерлерін қызғыштай қорғау. Ал әкімдіктегілер әуежай маңына 500 метр радиуста ешқандай нысан салуға болмайтынын, болары болып, бояуы сіңіп, ұшақ құлап баспанаға соғылғанда ғана және апат болған кезде жоғарыдан келген комиссия жергілікті әкімдіктегілер заңсыздыққа жол бергенін әшкерелегеннен кейін әрекетке көшкен. Неге әу баста жер телімін сатып, заңдастырып беріп жүрген шенділерді сол кезде тоқтатпады деп шулаған халықтың сауалы заңды. Алайда «біз ол кезде бұл қызметте болғамыз жоқ, олар тиісті жазасын алды, біз енді заң жүзінде сотқа жүгініп отырмыз» деп ақталады. Әуежай маңына салынған үйлерде есеп жоқ. Тіпті, әуежайдан 100 метр жерге коттеджлер салынып тасталғанын көруге болады. Сотқа жүгініп отырған әкімдіктегілердің айтуынша, *«Тек 14 жер телімінің иесі ғана сотқа шақырылып қоймайды. Жауапты басқарма өкілдері заң бойынша әуежайдан 500 метр радиуста қандайда бір нысан салуға рұқсат жоқ. Тек қана 14 жер телімінің иелерімен шектелмейміз. Осы талап-арыз қаралған соң, басқа заңсыз жер учаскелеріне шағым түсіретін боламыз. Өйткені олар әуежайдың жұмысына кедергі келтіретіні заңда көрсетілген. Жер учаскілерінің көлемі 5,8 гектар»,* – деді. Демек, әуежай маңындағы 100 метрге жетпейтін жер теліміне коттедж салғандарға да бір тықыр аянып тұр деген сөз. Қазақта әлім-сақтан жер дауы мен жесір дауы бар еді. Бірақ жаңа қоғамда жеңұшынан жалғасқан жемқорлық жер саудасын қыздырып тұр. Оған білек сыбана кіріскен жергілікті әкімдіктің күнәсі таудан үлкен. Аты шулы Талғар ауданында бірінен кейін бірі істі болған аудан, қала әкімдері пара алудан алдарына жан салмай тұрғаны баршаға аян. Соның бір тармағы жер телімдерін сатудағы ымыраласқандар енді ұлардай шулаған халықтың көз жасына қалып отыр. Сотталған шенділер абақтыдан шығар-ау. Ал «Шақшадай бастары шарадай болған қазіргі әкімдік сотқа жүгіндік бәрін сот шешеді» деп заңға арқа сүйейді. Әттең, әуежай маңына заңсыз баспана салынып жатқанын ертерек неге облыс әкімдігі мен облыстық жер қатынастыры зер салып, әуежай жұмысына кедергі келтіреді деп неге заңға жүгінбеді?? Әгәрәки, ұшақ құламаса жер саудасы күні бүгіне дейін жалғаса беруі бек мүмкін еді ғой. Енді әупірімдеп күн көріп жүрген және әуежай маңынан жер телімін сатып алып, баспана салып алғандардың обалсауабын кім арқалайды?? Ұлардай шулаған халық Президент Қасым-Жомарт Тоқаевтан араша сұраудан басқа амалдары қалмағанын айтуда. Сонда Президенттің *«халықтың үнін тыңдайтын әкімдік жасақтаңдар»* деген тапсырмасы қайда қалды? Решет Қалибектің: *«Талғар ауданы әкімдігі халықты тыңдайтын емес, халықты қанайтын әкімдік»* дегені ащы да болса шындық. Себеп, әуежай маңынан жер телімін сатқандар халықты тонағандар емей, кімдер?

Айтақын МҰХАМАДИ

Дүйсенбі - Понедельник, 27 желтоқсан

ҚАЗАҚСТАН

06.05, 03.25 «Ауылдастар»
06.25,02.55 «Тәуелсіздіктәуекелдері»
07.00 TANSHOLPAN
10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 20.00, 01.30 AQPARAT
10.10, 18.00 Т/х «Дениз»
12.00, 16.30 Т/х «Көңіл толқыны»
13.10 «Qyzyqeken»
14.00 М/с «Мұзбалақ»
15.10 «Apta»
16.00 «Тәуелсіздік тарландары»
17.15 «Qyzyqeken»
20.35 Т/х «Қаныш. Қазына»
22.30 Т/х «Өмір ызғары»
23.30 Әзіләлемі
00.25 «Сана»

ХАБАР

05.00 Российский сериал
07.00 «Таңғы хабар»
10.00 «Мерзлая земля»
12.00 Сезім сыры
13.00 Т/х «Шайқалған шаңырақ»
15.00 «Бүгін»
15.50 Итоги развития Акмолинской области к 30- летию Незовисимости: Инвестиционные и Туристические возможности
16.05 Российский сериал
18.00 Мегахит
20.00 Қорытынды жаңалықтар
20.30 «Бизнеске бағыт»
21.00 Итоги дня
21.30 «Дала battle- 2»
22.30 «Национальный интерес с Ерланом Бекхожиным»
23.30 «Discovery: Сквозь червоточину с Морганом Фрименом»
00.30 Әсем әуен

АСТАНА

06.00 Т/х «Белгісіз жан»
07.00 М/с «Маша и медведь»
09.20, 22.00 Т/х «Қарындасым, қарлығашым»
11.10 Т/х «Қызым»
12.30, 23.50 «Жауынгер»
14.00 «Айтарым бар»
15.00, 03.25 «Жыл таңдауы»
16.30 «Ханзада Ли Сон»
18.00 «Фазилет ханым»
20.00, 02.30 «Astanatimse»
21.00 «Әйел тағдыры- 2»
01.05 «Сулеймен сұлтан»
01.50 «1001 түн»
05.00 «Сырты бүтін»
05.30 «Q travel»

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Жить здорово!»
07.00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
08.00 «Доброе утро, Казахстан!»
09.00 «Тростинка на ветру»
12.25 «Женская версия. Мышеловка»
13.15 «На самом деле»
14.15 «112»
14.30 «Qoslike»
18.30 «Басты жаңалықтар»
19.00 KƏREMIZ
20.00 «Главные новости»
20.40 Сериал «Крепкие орешки»
00.30 «Мотыльки»
02.20 «112»
02.35 «Басты жаңалықтар»
03.00 «Қарлығаш ұя салғанда-2»

КТК

07.05 «КТК қоржынынан»
08.00 «Дау-дамайсыз»
08.30 Т/х «Журналист»
10.30 «Нашедшего ждет вознаграждение»
12.20 «Папарацци»
16.00 «Не пара»
17.50 «Кино по понятиям»
19.30 Кешкі жаңалықтар
20.00 АСТАРЛЫ АҚИҚАТ
21.00 Вечерние новости
21.40 «Обратная сторона любви»
01.15 «Самый лучший муж»
02.00 АСТАРЛЫ АҚИҚАТ
02.45 «Мәссаған»
04.00- 04.30 «Кешкі жаңалықтар»

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
09.00 Апта (қаз)
10.00 Апта (рус)
11.00 «Жүрек сөзі»
11.45 «Спорт» (әдіс)
11.50 «Тәуелсіздік жылнамасы»
11.53 «Тұғырдағы тұлға»
12.00 «Қазақ үні»
12.35 «Полицейская служба»
12.45 «Жетісудың ақын-жыраулары»
13.00 «Олжа»
13.30 «Ән тыңдайық»
14.00 «Талқы»
14.50 «Тарихнама» (қазақ хандары)
15.00 «Зейнеп апа әңгімелері»
15.30 «Әсем әуен»
16.30 «Тәуелсіздік тұлғалары»
17.00 «Шашу» /тікелей эфир/
17.45 «Әсем әуен»
17.52 «Тәуелсіздік жылнамасы»
18.00 Жаңалық
18.15 Новости
18.30 «Әсем әуен»
18.35 «Жанашыр» /тікелей эфир/
19.20 «Тәуелсіздік жылнамасы»
19.30 «Қазақ тілі»
20.00 «Әдебиет пен адамзат»
20.15 «Әсем әуен»
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.00 «Ән тыңдайық»
21.30 Итоговые новости
22.00 «Бүгінгі дін»
22.30 «Әсем әуен»
23.10 Новости
23.35 Жаңалықтар

31 КАНАЛ

06.00 Әзілстудио
07.20 «Жанкешті ханымдар»
09.00, 01.30 31 әзіл
10.00 М/с «Маша и медведь»
11.30, 22.00 «Ханшайым»
13.00, 21.00 «Ұшқан ұя»
14.00 М/с «Тимон и Пумба»
15.00 «Кухня»
16.00 Ералаш
16.20 «Падение ангела»
18.55 «Кухня»
20.00 ИНФОРМБЮРО
23.40 «Виновен вне подозрений»
02.30 Кел татуласайық!
04.30 What'sup?
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00,05.10 «Қуырдақ»
07.00 «Оян, QAZAQSTAN»
09.00, 15.00 «Еркемұң»
10.00,17.50 « Полицейский с Рублевки»
11.10, 19.30 «Фемида видит»
12.20, 20.40 «Балабол- 5»
13.40, 02.10 «Q-Елі»
14. 00, 03.10 «Тойlike»
16.00 «Jaidarman. Финал-2021»
19.00 «Студия- 7»
21.40, 04.10 «Бастық боламын»
22.40 «Ағайындылар»
23.40. 04.50 «Айна-online»
00.50 «Там, куда падают звезды»

Сейсенбі - Вторник, 28 желтоқсан

ҚАЗАҚСТАН

06.05. 03.05 «Ауылдастар»
06.25, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 20.00, 01.30 AQPARAT
07.00 TANSHOLPAN
10.10. 18.00 Т/х «Дениз»
12.00, 13.10, 20.35 Т/х «Қаныш. Қазына»
14.05 «Qyzyqeken»
15.15 «Тәуелсіздік тарландары»
15.50 «Көңіл толқыны»
17.15 «Qyzyqeken»
22.30 Т/х «Өмір ызғары»
23.30 Әзіл әлемі
00.25 «Сана»
02.05 «Talpyn»
02.40 «Киелі Qazaqstan»

ХАБАР

05.00 Российский сериал
07.00 «Таңғы хабар»
10.00 Мегахит
12.00 Сезім сыры
13.00 Т/х «Шайқалған шаңырақ»
15.00 «Большая неделя»
15.50 Итоги развития Акмолинской области к 30- летию Незовисимости: Инвестиционные и Туристические возможности
16.05 Российский сериал
18.00 Мегахит
20.00 Қорытынды жаңалықтар
20.30 «Тарих айнасы»
21.00 Итоги дня
21.30 «Дала battle- 2»
22.30 Сериал «Барыс GENERATION»
23.30 «Discovery: Сквозь червоточину с Морганом Фрименом»
00730 Әсем әуен

АСТАНА

06.00 «Белгісіз жан»
07.00 М/с «Маша и медведь»
09.20, 22.00 «Қарындасым, қарлығашым»
11.10 «Қызым»
12.30, 23.50 «Жауынгер»
14.00 «Айтарым бар»
15.00, 03.25 «Жыл таңдауы»
16.30 «Ханзада Ли Сон»
18.00 «Фазилет ханым»
20.00, 02.30 Astanatimes
21.00 «Әйел тағдыры-2»
01.05 «Сулейменмултан»
01.50 «1001 түн»
05.00 «Сырты бүтін»
05.30 «Q travel»

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Жить здорово»
07.00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
08.00 «Доброе утро, Казахстан!»
09.15 «Пусть говорят»
10.30 «Семейный дом»
12.25 «Женская версия. Мышеловка»
13.15 «На самом деле»
14.15 «112»
14.30 «QOSLIKE»
18.30 «Басты жаңалықтар»
19.00 «KƏREMIZ»
20.00 «ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ»
20.40 «Крепкие орешки»
00.30 «Мотыльки»
02.20 «112»
02.10 «Басты жаңалықтар»

КТК

07.05 «КТК» қоржынынан
07.30 Кешкі жаңалықтар
08.00 «Журналист»
09.50 «НОВОСТИ»
10.30 «Кино по понятиям»
12.10 «Обратная сторона»
16.00 «Не пара»
17.50 «Я пышка»
19.30 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР
20.00 АСТАРЛЫ АҚИҚАТ
21.00 Вечерние новости
21.40 «Родные пенаты»
01.00 «Самый лучший муж»
02.30 «АСТАРЛЫ АҚИҚАТ»
03.15 «Мәссаған»
04.00-0430 Кешкі жаңалықтар

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Ұлт құндылығы»
10.30 «Қазақ тілі»
11.00 «Жанашыр»
11.45 «Спорт» (әдіс)
11.50 «Тәуелсіздік жылнамасы»
11.53 «Тұғырдағы тұлға»
12.00 «Шашу»
12.45 «Жетісу батырлары»
13.00 «Әдебиет пен адамзат»
13.30 «Ән тыңдайық»
14.00 «Әсем әуен»
14.50 «Тәуелсіздік жылнамасы»
15.00 «Зерде»
15.30 «Бүгінгі дін»
16.30 «Тәуелсіздік тұлғалары»
17.00 «Шашу» /тікелей эфир/
17.45 «Әсем әуен»
17.52 «Тәуелсіздік жылнамасы»
18.00 Жаңалық
18.15 Новости
18.30 «Әсем әуен»
18.35 «Дәрігер кеңесі» /тікелей эфир/
19.20 «Тәуелсіздік жылнамасы»
19.30 «Сегодня» /прямой эфир/
20.00 «Тәуелсіздік тұлғалары»
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.00 «Әсем әуен»
21.30 Итоговые новости
22.00 «Ақ тілек» концерті
23.10 Новости
23.35 Жаңалықтар

31 КАНАЛ

06.00 Әзілстудио
06.20 Информбюро (повтор)
07.20 «Жанкешті ханымдар»
09.00, 01.30 31 әзіл
10.00 М/с «Маша и медведь»
11.30, 22.00 «Ханшайым»
13.00, 21.00 «Ұшқан ұя»
14.00 М/с «Тимон и Пумба»
15.00 «Кухня»
16.00 Ералаш
17.00 «Такси-3»
18.55 «Кухня»
20.00 ИНФОРМБЮРО
23.40 «Глория»
02.30 Кел, татуласайық!
04.30 What'sup?
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00, 05.20 «Қуырдақ»
07.00 «Оян, QAZAQSTAN»
09.00, 15.00 «Ерке мұң»
10.00,17.50 «Полицейский за Рублевки»
11.10, 19.30 «Фемида видит»
12.20, 20.40 «Балабол-5»
13.40, 16.00, 02.10 «Q-Елі»
14. 00, 03.10 «Тойlike»
16.30 «Биші қыз»
19.00 «Студия 7»
21.40, 04.10 «Бастық боламын»
22.40 «Ағайындылар»
23.40, 04.50 «Айна-online»
00.50 «Там куда падают

Сәрсенбі - Среда, 29 желтоқсан

ҚАЗАҚСТАН

06.05, 03.35 «Ауылдастар»
06.25, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 20.00, 02.05 Aqparat
07.00 «Tansholpan»
10.10, 18.00 Т/х «Дениз»
12.00, 13.10, 20.35 Т/х «Қаныш. Қазына»
14.05 «Qyzyq Eken»
15.15 «Келбет»
15.45 Д/ф «Қазақтар»
16.15 «Көңіл толқыны»
17.15 «Qyzyq Eken»
22.30 Т/х «Өмір Ызғары»
23.30 «Ән мен әнші»
00.25 «Parasat Maidany»
01.00 «Сана»
02.40 «Келбет»
03.05 Д/ф «Қазақтар»

ХАБАР

05.00 Российский сериал
07.00 «Таңғы хабар»
10.00 Мегахит
11.45 Кино
13.15 «Шайқалған шаңырық»
15.00 «Бүгін»
16.00 Российский сериал
18.00 Мегахит
20.00 Қорытынды жаңалықтар
20.30 «Отдел журналистских расследований»
21.00 Итоги дня
21.30 Тұсаукесер! «Дала battle-2»
22.30 « Барыс Барыс GENERATION»
00.15 «Народный контроль»

АСТАНА

06.00 «Белгісіз жан»
07.00 М/ф «Маша и медведь»
09.20, 22.00 «Қарындасым, қарлығашым»
11.10 Т/х «Қызым»
12.30, 23.50 Т/х «Жауынгер»
14.00 «Айтарым бар»
15.00, 03.25 «Жыл таңдауы»
16.30 «Ханзада Ли Сон»
18.00 Т/х «Фазилет ханым»
20.00, 02.30 «Astana times»
21.00 «Әйел тағдыры-2»
01.05 «Сулеймен сұлтан»
01.50 «1001 түн»
05.30 «Сырты бүтін»
05.30 «Q travel»

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Жить здорово»
07.00 «Қайырлы таң, Қазақстан»
08.00 «Доброе утро, Казахстан»
09.15 «Пусть говорят»
10.30 «Семейный дом»
12.25 «Женская версия. Мышеловка»
13.15 «На самом деле»
14.15 «112»
14.30 «QOSLIKE»
18.30 «Басты жаңалықтар»
19.00 «Көреміз»
20.00 Главные новости
20.40 «Крепкие орешки»
01.20 «Угадай мелодию»
01.55 «112»
02.10 «Басты жаңалықтар»
02.35 «Қарлығаш ұя салғанда»

КТК

07.05 «КТК қоржынынан»
07.40 Кешкі жаңалықтар
08.10 Т/х «Журналист»
09.50 Новости
10.40 «Я пышка»
12.20 «Родные пенаты»
16.00 «Клевер желаний»
18.00 «Семьяниң»
19.30 Кешкі жаңалықтар
20.00 «Астарлы ақиқат»
21.00 Вечерние новости
21.40 «Ёлка на миллион»
01.10 «Самый лучший муж»
02.00 «Астарлы ақиқат»
02.45 «Мәссаған»
04.00-04.30 Кешкі жаңалықтар

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Полицейская служба»
10.30 «Сегодня»
11.00 «Дәрігер кеңесі»
11.45 «Спорт» (әдіс)
11.50 «Тәуелсіздік жылнамасы»
11.53 «Тұғырдағы тұлға»
12.00 «Шашу»
12.45 «Жетісудың ақын-жыраулары»
13.00 «Тәуелсіздік тұлғалары»
13.30 «Ән тыңдайық»
14.00 «Әсем әуен»
14.50 «Тарихнама» (қазақ хандары)
14.57 «Жүрек сөзі»
15.30 «Әсем әуен»
16.30 «Тәуелсіздік тұлғалары»
17.00 «Шашу» /тікелей эфир/
17.45 «Әсем әуен»
17.52 «Тәуелсіздік жылнамасы»
18.00 Жаңалық
18.15 Новости
18.30 «Әсем әуен»
18.35 «Сыралғы» /тікелей эфир/
19.20 «Тәуелсіздік жылнамасы»
19.30 «Бүгін» /тікелей эфир/
20.00 «Тәуелсіздіктің құрдастары»
20.15 «Алматы облысы - 20 жыл (20 тұлға)
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.00 «Әсем әуен» (дәстүрлі әндер)
21.30 Итоговые новости
22.00 «Зейнеп апа әңгімелері»
22.35 «Әсем әуен»
23.10 Новости
23.35 Жаңалықтар

31 КАНАЛ

06.00 Әзіл студио
06.20 Информбюро
07.20 «Жанкешті ханымдар»
09.00, 02.00 31 әзіл
10.00 М/с «Маша и медведь»
11.30, 22.00 Сериал «Ханшайым»
13.00, 21.00 Сериал «Ұшқан ұя»
14.00 М/с «Тимон и пумба»
15.00 Сериал «Кухня»
16.00 Ералаш
18.55 «Кухня»
20.00 Информбюро
23.40 Кино «Вертикальный предел»
02.30 Кел, татуласайық!
04.30 Whats upp?
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00, 05.20 «Қуырдақ»
07.00 «Оян, Қазақстан»
09.00, 15.00 Т/х «Ерке мұң»
10.00, 17.50 «Полицейский с Рублевки»
11.10, 19.30 «Фемида видит»
12.20, 20.40 «Балабол- 5»
13.40, 16.00, 02.10 «Q-Елі»
14.00, 03.10 «Тойlike»
16.20 Х/ф «Гудбай, мой бай-2»
19.00 «Студия 7»
21.40, 04.10 Т/х «Бастық боламын»
23.40, 04.50 «Айна-online»
00.50 «Там, куда падают звезды»

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

БҮГІНГІ КҮН ТАҚЫРЫБЫ

ОБЛЫС ӘКІМІНІҢ ЖҰМЫС САПАРЫ

АЛМАТЫ ОБЛЫСЫНЫҢ ӘКІМІ ҚАНАТ БОЗЫМБАЕВ ЖҰМЫС САПАРЫМЕН ПАНФИЛОВ АУДАНЫНА БАРЫП, ӨҢІРДЕГІ БІРҚАТАР ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРГЕ НАЗАР АУДАРДЫ. БҰЛ ТУРАЛЫ АЛМАТЫ ОБЛЫСЫ ӘКІМІНІҢ БАСПАСӨЗ ҚЫЗМЕТІ ХАБАРЛАДЫ.

Облыс басшысы сапар барысында Жаркент полипропилен және крахмал-сірне зауыттарының мүмкіндіктерімен танысты. Екі кәсіпорынды басқарып отырған Закиржан Кузиев мұнда шығарылатын өнім түрлерін көрсетіп, бірқатар мәселені шешуге қолдау жасауды сұрады. Атап айтқанда, кәсіпорын іргесін кеңейтуге жер бөлу, электр энергиясының үзіліспен берілетін қиындығын шешу, сол сияқты өнімдерін тиеп-жөнелтудегі кейбір қиындықтар жайлы баяндады. Өз кезегінде облыс әкімі аталған мәселелердің қарастырылатынын, барынша қолдау жасалатынын айтты.

Мұнан соң Қанат Бозымбаев Жаркенттегі перзентхана ғимаратын, сол сияқты Головацкий ауылындағы Мәдениет үйін аралап, жылу жүйелері мен ғимараттарды жөндеу мәселесіне назар аударды. Головацкий ауылында бос тұрған бір қабатты ғимарат облыстық полиция департаментінің балансына беріліп, мұнда учаскелік полиция пункті орналасатыны, ал жекеменшік балабақша үшін кәсіпкерлерге бос тұрған үш қабатты ғимарат ұсынылатыны айтылды.

Бұл күні облыс әкімі өңірдегі активпен кездесіп, аудандағы өзекті мәселелерді талқылады. Ауданның 11 айдағы даму көрсеткіштерін баяндаған аудан әкімі Талғат Өмірәлиевтің сөзінен кейін облыс басшысы Қанат Бозымбаев Шолақай ауылындағы сумен қамту жүйесін жаңғырту, Пенжімдегі көппәтерлі 2 үйдің жылу жүйесінің мәселесін жылдам шешіп, пайдалануға беру, өзін-өзі жұмыспен қамтыған азаматтарды қолдау, Жаркент қаласын абаттандыру шараларына ерекше көңіл бөлу керектігін ескертті.

Шағын және орта бизнесте инвестициялық жобалар дайындауды, өңдеу кәсіпорындарын ашуды тапсырды. Жүгері өсірушілерге қолдау көрсетілетінін, ирригациялық жүйелерді жаңғырту қолға алынатынын және ауыл ішілік жолдарды жөндеу жалғасатынын айтты.

– Облыс әкімі ретінде әрбір ауданның хал-жағдайын, мәселелерін білуім керек. «Халық үніне құлақ асатын мемлекет» тұжырымдамасы аясында «Твиттердегі» жеке парақшамда тұрғындармен кері байланыс орнаттым.

Олар өз өңірлеріндегі мәселелерге қатысты ұсыныстар мен өтініштерін жазып жатады. Туындаған қандай мәселелерді болсын шешуге елімізде барлық мүмкіндік бар, – деді Қ.Бозымбаев.

Сапар барысында облыс басшысы Пенжім ауылының ақсақалдарымен кездесіп, отбасында, мектепте жас ұрпақты тәрбиелеу мәселесін талқылады.

Олар балаларға жастайынан Отанға деген сүйіспеншілікті сіңіру, құндылықтарға деген көзқарастарын қалыптастыру, бірлік, өзара түсіністік пен сыйластық туралы әңгіме қозғады. Қанат Бозымбаев ұлтаралық татулық Панфилов ауданының басты басымдығы болуы тиістігін еске салды. Сондай-ақ барлық мектепте балалармен құқықтық тәртіп тұрғысынан жұмыс істейтін штат ашып, оған ювеналды полицияның зейнеткерлікке шыққан бұрынғы қызметкерлерін тартуды ұсынды. Пенжім ауылын көркейту, инфрақұрылымын дамыту мәселелеріне қатысты нақты тапсырмалар берді.

Бұдан соң Қанат Бозымбаев «Қорғас – Шығыс қақпасы» арнайы экономикалық аймағын, «Қорғас» ХШЫО-ны, Құрғақ портты, «Нұр жолы» өткізу пунктін, «Алтынкөл» стансысын дамыту жұмыстарымен танысып, жауапты тұлғаларға жүк көліктерінің ұзынсонар кезегін болдырмау мәселесі туралы арнайы жиын өткізуді тапсырды.

– Сіздермен алғаш рет кездесіп, арнайы экономикалық аймақтың даму мүмкіндіктерімен танысып отырмын. Алдағы уақытта арнайы жиын өткізіп, жұмысты қалай жақсарту керектігін бірлесіп кеңінен талқылаймыз. Алматы облысының логистикалық мүмкіндіктерін экономиканың негізгі бағыты ретінде дамытып, жұмыс орындарын ашатын боламыз, – деді Қанат Бозымбаев.

«АЛАТАУ-АҚПАРАТ»

«САМҒАУ» БАЙҚАУЫ ●

ЖҮЛДЕГЕРЛЕР марапатталды

Журналистер арасында жыл сайынғы өткізілетін облыс әкімінің «Самғау» байқауының биылғы жүлдегерлері марапатталды.

Бесінші жыл өткізіліп отырған биылғы байқауда тележурналистика қайраткері Бейсен Құранбек атындағы номинациясы енгізілгендігі де көңіл қуантты. Ал мұндай құрметке облыстық «Жетісу» телеарнасы жаңалықтар бөлімінің бас редакторы Гүлжанат Мақұлжанова ие болды.

Марапаттау рәсімінде облыс әкімі Қанат Бозымбаев өңірдің дамуына үлес қосып жүрген журналистер қауымын құттықтап, еңбектеріне табыс тіледі:

– Сіздер, журналистер, қоғамдық өмірдегі маңызы ерекше әрі жауапкершілігі мол кәсіптің иесісіздер. Уақытпен санасуды білмейтін, өзекті мәселелердің, төтенше оқиғалардың бел ортасында жүретін тілшілердің еңбегі әрдайым бағалауға лайық. Тәуелсіз Қазақстанның, соның ішінде Алматы облысының да мерейлі шаралары, өсу кезеңдері бұқаралық ақпарат құралдарында үздіксіз жарық көріп келеді. Объективті байланыс арнасы бола отырып, сіздер халықты ғана емес, облыс басшылығын да ақпараттармен хабардар етіп отырсыздар, сөйтіп бізге тұрғындардың өзекті мәселелерін шешуге көмек етіп келесіздер. Сондықтан біз үшін журналистер Жетісу аймағын дамыту жолында әрдайым сенімді әріптес деп санаймын. «Самғау» байқауы – жақсы дәстүр. Дегенмен келесі жылы конкурсты ұйымдастыруда жаңашылдық енгізіп, сыйлық көлемін ұлғайтуға уәде беремін. Ел Тәуелсіздігінің мерейлі 30 жылдығындағы сіздер үшін бұл марапаттың орны ерекше болады деп ойлаймын, – деді Қанат Бозымбаев.

Биылғы байқауға 120-дан астам өтініш келіп түссе, олардың арасында БАҚ-тың 33 өкілі қара үзіп шықты. Жүлдегерлер қатарынан «Кербұлақ жұлдызы» газетінен Азамат Ақылбеков, «Заман жаршысы» басылымының тілшісі Бұрым Орынбасар, «Жетісу» телеарнасының қызметкерлері – редактор Жадыра Маратова, оператор Ризат Қыдыралин, продюссер Әділбек Абилов, ардагер фотограф Нұрманбет Қизатұлы, «Егемен Қазақстан» интернет сайтының редакторы Динар Керім, «Karasayinfo.kz» желілік басылымының редакторы Атлана Исаева, «Жетісу» газетінің дизайнері Сақып Төкеева, блогер, Панфилов ауданы әкімінің баспасөз хатшысы Нұрбол Қанағат көрінді. Жүлдегерлердің бәріне арнайы статуэткалар, дипломдар мен ақшалай сыйлықтар берілді. Осы орайда «Облыс журналистикасы саласына қосқан үлесі үшін» номинациясын «Огни Алатау» газетінің бас редакторы Атсалим Идигов иеленіп, журналистер атынан ақ жарма тілегін білдірді.

Сонымен қатар Бейсен Құранбек атындағы жүлденің иегері, журналистикада 30 жылға жуық еңбек өтілі бар журналист Гүлжанат Мақұлжанова өзінің толқынысты әсерімен бөлісті.

– Бейсен Құранбекпен көзі тірісінде әріптес, сыйлас, замандас болдық.

Бейсеннің атындағы номинацияның тұңғыш иегері болу – мен үшін бір жағынан қуаныш, екіншіден, үлкен жауапкершілік. Ол бізге әрі басшы әрі тәлімгер болды. Салмақты жобаларды, түрлі фильмдер мен хабарларды бірге жасадық. Оның сенім артқаны мені үнемі алға жетелейтін. «Самғау» байқауына Бейсен Құранбек атындағы номинацияның қосылғаны – бәріміз үшін де зор мәртебе, – деді Г.Мақұлжанова.

ӨЗ ТІЛШІМІЗ

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

Әңгіме

ТҰЛ

Бетон үйдің қоңырауы шолпы сылдырындай сыңғыр ете қалды. Қолына ыстық кофені ала берген Серафима дір ете түсті. Таң атпастан бейсауат жүрген “кім болды екен?” деп елеңдеп те еді, бірақ қарадан-қарап дір ете түскеніне өзі де таңырқады... Дегенмен өмір бойы әлдебіреуді елеңдей күтіп келе жатқан аңсар сезім сырғыған сынаптай соғып өтті. Ол да соқтықпалы дерт секілді ойнамалы еді.

Ауыр денесін жеңіл қозғаған әйел темір есіктің “көзінен” қарады. Қабат үйдің кіреберіс алаңқайында екі адам тұр. Оның ұзын бойлы, қара киімді қарты келесі қабатқа көтерілер баспалдақтың қашағашына сүйеніпті. Қасындағы немересі болса керек, тым жас көрінді.

Қоңырау тағы сылдыр етті.

- Бұл кім? -деді Соня.

- А...а...а... қарағым!.. - деген қарт адамның дауысы қарлығыңқырап шықты. - Мен - әкеңнің бір танысы едім...

Өткен түнде ғана әкесімен сөйлескенді, бірақ ештеңе демеп еді. Мұның ойының үстінен түскендей:

- Қарағым! Сен мені танымайсың. Әкеңе де көп болды, хабарласқан емеспін. Сен қам жеме! Менің өзіңе деген бір ауыз сөзім бар... Әкеңе емес. Сол үшін құлқын сәріден кеп тұрмын. Ғапу ет! - деді арғы жақтан.

Бұл еріксіз есік ашты. - Кіріңіз! - Рахмет! - Қара киімді, еңкіш келген ұзын бойлы қарт табалдырықтан аттар-аттамастан: - Сен сыртта күте тұр! -деді қасындағы жас жігітке. “Шамасы немересі болар” деп топшылады Соня да.

Бар-жоғы екі бөлмелі пәтердің қонақ бөлмесіндегі кресло үстіне кеп отырса да, қара пальтосын иығынан тастамады. Өңірін ғана ашып қойды. Кіршіксіз ақ көйлегі мен қара костюмі көрінді.

Соня “Кофе ішесіз бе?” деп еді, басын изеді. Сонда ғана байқады: қара құлақшынын умаждай қысқан қарттың салалы саусақтары дірілдеп, еті қашқан иықтары да қара пальто астында селкілдеп кетіпті. Әлде кәріліктен, әлде жүйкеден?

Кофе құйып жатып Соня өзіне ерте ме, кеш пе біреу келетіндей боп тұратын ұры сезіміне сәп салды. Ол сезімге тап басып сенбесе де, жалғыздықтан елегізген сәтте бой алдыратын. Ішкі бір интуициясы сездіретін. Сондайда есік жаққа елегізе қарап, елеусіз қорқынышқа сыр беріп қоятын. Кресло алдына қойылған “мешел” шыны үстел үстіндегі фарфор күрешкені қолына алса да, қария іше алмады. Аузы кемсеңдеп кетті. Нұры семе бастаған қой көздері ғана мейірімге толы екен.

- Қарағым, ғапу ет! - деді қария. - Көзіме әкеңдей жылы ұшырап кеттің... Өзімді ұстай алмай жатырмын. Кәрілік те қиын екен... Алладан ажал келмесе, сүйретіліп жүре береді екенсің. Ит жанды неме екенмін өзім де...

Соня әйел де болса, бойына біткен салқынқандылықпен сөз сонарын күтті. Қарт қолының діріліне де, көкірегінің сырылына да мән берген жоқ. Тіпті, әйел затына тән аяушылық сезім де оянбады.

- ...Мені қазір жер тартып кеп отырмын... Қарағым, көкірегіме ұялаған құпиямды бір күні болмаса — бір күні о дүниеге алып кетем бе деп қорқып едім. Иә, мен бұ дүниенің күнәсін о дүниеге өзіммен алып кетуге қорқам!.. О дүниеден емес, бұ дүниеден қорқам. Өмір бойы бұ дүниеден қорқып келем.

Қария елуді еңсеріп кеткен етженді Соняның жүзіне тіке қарамай, балконды терезеге тесілген. Тамырлары көгере адырайған арық қолдарының бірімен қу тізесін уқалап, енді бірімен құлақшынын умаждап отыр. Соня да бедірейген күйі міз бағар емес.

- ...“Бұ дүниенің қиянаты о дүниеге кетпейді” деуші еді баяғылар. Мені де сенің алдыңа дедектетіп әкелген сол құдірет.

Сонда ғана Соня іш тартып қалды. Суық салған өңі сұп-сұр боп кетті. Сыр бермеуге тырысты. Қария болса аса бір қажырлылықпен сөйлей берді.

- ...Қарағым! Заты, мен қорқақпын. Мені алпыс жылдан астам үрей иелеп алған... Сен мені кінәлама?! Сенің алдыңа да қорқа-қорқа әрең келдім. Келмеске шарам қалмады.

Соня қашаудай қадалды. Қарияның қолы тыным таппады. Дірілі де басылмады. Кофе де ішілмеді.

- Алла емес, аруақтан қорқам! Аруақ айдап келді... Әкеңнің аруағы...

- Менің әкем - тірі! - Әйел дауысы жарықшақтана оқыс шықты.

Қарт селк ете түсті. Сөзі де үзіліп қалды. Қолындағы құлақшыны еденге түсіп кетті. Оны бірақ қария сезбей де қалды білем, қос қолдап қос тізесін уқалай берді. Көзін бірақ күн түскен терезе жақтан аудармады.

Алдыға ұмсына отырған күйі: - Қарағым! - деді. - Менің сөзімді бөлмей-ақ қойшы!.. Мен бір сорлы адаммын. Сүжүрек. Айтайын деген сөзімді айта алмай, абдырап қаламын. Сен сәл сабыр етші! Сабырлы едің ғой, әкең секілді. Сабаз жан еді... - деп өз-өзімен сөйлескендей болды, өңі бір қуарып, бір күреңітті. - Мен айтып алайын! Ар жағын өзің білерсің... Сынарсың, салмақтарсың!

Қарт кенет қос қолын шыны үстел үстіндегі күрешкеге соз-ды. Қолдары дірілдеген қалпы кофе құюлы ыдысқа жармасты. Суи бастаған кофені езуінен ағыза-тамыза ішіп салды.

-У-у-ух! - деп терең күрсінді. Тарамыс-тарамыс саусақтарын қу сүйек тізесінің шодырайған үстіне салып, иығының селкілі мен қолдарының дірілін басқысы келгендей уқалай берді.

Соня да қандауырдай қадалды да қалды. Бет-жүзінің қаны қашып, ақсөңкедей қуарып алған. Бүлк етер емес.

- ...Қарағым, сенің екі әкең бар: өз әкең баяғыда мерт болған. Ол - бақилық марқұм... Ал қазіргі генерал әкең сені асырап алған.

Қария бір сәт тоқтап, Соняға қарады. Оның жақ еттері жыбырлап, жанарлары жеп жіберердей боп отыр екен.

- ...Кешір, қарағым! Айтпасам - аруақ шыдатпайды, айтсам - адам сорлайды... Аруақ қиналғанша, адам қиналсын дедім. Ақиқат өлмесін дедім, - деді қария кенет жігерленіп. - Сенің туған әкең “халық жауы” деп атылып кеткен. Ол әлі күнге ақталған да емес... Мен де әкеңнің “ауыз жаласушысы”, “сыбайласы” ретінде ұсталғам. Маған бірақ өлім бұйырмай, Сібірден 10 жыл бұйырды. Содан 1948 жылы қайтып оралдым, бірақ сенің қазіргі әкең тағы артымнан түсті. Туған әкеңе де, мен секілділерге де үкім кескен “үштіктің” бірі - осы әкең еді... Құжатымды тексеріп, шикілік тауып, “істі” қылам деп үрейлендірді. Ақыры дегеніне көндірді: “КГБ” ауласын сыпырушы қылды.

Терезе жаққа көзін тіккен саудыраған қарт кілт тоқтады. Кіжіне сөйлегенін аңдады ма, дауысын бәсең шығарды.

- ...Кейін ақталдым. Генерал әкең ақталуыма да атсалысты. Тіпті екі бөлмелі үй де алып берді. Кінәсін жуғаны шығар!.. Міне, қарағым, мен сені сол уақтарда көрдім. “КГБ” ауласын сыпырып жүргенде, бір жолы генерал әкеңнің қасына келіп едің. Мен бірден таныдым: өз әкеңнен аумай қалыпсың, жүріс-тұрысыңа шейін. Әкең кесек, етженді адам еді. Генерал әкеңе айтып ем, ол: “Тісіңнен шығарушы болма! Детдомнан үш жасында алғызып алдым...” дегені. Онымен де қоймай, бір нәрсе естісем, “жаныңды жаһаннамға бір-ақ жіберем” демесі бар ма?! Содан бері аузыма берік болдым, бірақ сенің туған әкең түсіме кіретін болды. Кейінгі кезде ажалым жақын қалды ма, білмеймін, кірпігім ілінсе - әкең келеді де тұрады: “Бардың ба? Қызыма айттың ба?” дейді де тұрады, марқұм!

- Әкемнің есімі кім? - Соня тістенген күйі ақырын сұрады.

- Қызым, саған айтайын дегенім осы еді. Мен аруақтың алдындағы қарызымнан құтылдым. Қалғанын өзің біл... Қазір заң да, заман да өзгерді ғой, әкеңді де ақтап алуға болатын шығар. Есіл азамат нақақ күйді. Есімі — Ризахмет Долдаев. Сені “Ақсәулем” деуші еді. - Ақсәуле?! - Иә. Ақсәуле дейтін. Ал, қарағым, хош-сау бол!

Қарт орнынан сүйретіле тұрды. Еңкіш тартқан ұзын бойы тіреудей сорайып, қара пальтосы шұбаландана қозғалды. Соня орнынан тұра алмай қалды.

Есік тарс жабылды. Қара киінген қара сұлба ғайып болды.

Тас едені — сыз, тас қабырғасы - мұз түрменің іші. Таңертеңгілік қара сұлбамен әңгімеден кейін Соня түрмеге тіксініп кірді. Бойында бір үркініш бар.

Ала көлеңке дәлізбен өз бөлмесіне өтті. Жартылай жер астына батып тұрған жертөле бөлмесі де ала көлеңке. Кішірек темір торлы терезеден күн сәулесі де жарытып түсе қоймайды. Соня еріксіз жарық жақты.

Құзғын сәріден келген қара сұлбаның кесірінен жұмысына да кешігіп жетті. Бұл түрмеші болып істегелі қай заман?! Қара сұлба айтқандай, “генерал әкесінің” ұйғаруымен Ішкі істер мектебін он тоғыз жасында бітіріп, түрме табалдырығын аттады. Содан бері де қырық жылдай уақыт өтіпті. Тас түрме де мұның бетон баспанасындай бір үйіне айналған.

Тап бүгінге дейін тас түрме жанына жақын тартып тұратын. Қара сұлбаның әңгімесі жүрегін жасытып, тәнін тіксінтіп, санасын суытып кетті. Қызметі қанша ауыр болса да ет жүрегі беріштеніп, еті өліп кеткен жан еді, бірақ қара сұлба жайбарақат жан дүниесін астан-кестен қылды. Қара сұлба мұның есімін “Ақсәуле” деді, “Серафима” есімін атамады да. Ал сонда өзі кім болды екен? Мейлі. Кім болса - ол болсын! Бұл үшін “Қара сұлба”. Қара киінген, ақ жүзді елес. Елес-сұлба.

Кенет түрме іші байланысының телефоны шар ете қалды. Соня дір етті. Өзінің қарадай шошымалды күйіне күйінді. Телефон тұтқасын жұлқа көтерді.

- Жолдас майор, амансыз ба?

- Сау-саламатсыз ба?

- Ауырып қалдыңыз ба деп қорқып едім!

- Жоқ. Бір жағдаймен кешігіп...

- Жайшылық па?!

- Жай. Болмашы нәрсе...

- Жақсы! Мүмкін бүгін қоя тұрарсыз! Көңіл күйіңіз болмаса...

- Жоқ. Сол уақытқа белгілей беріңіз: 10.30-ға.

- “Іспен” таныссыз ғой, ол бір хайуан: бір үйлі жанды қырып салған... Уақыт та тақап қалыпты. Конвойларға қазір айтам. Сау болыңыз!

- Сау болыңыз!

Тұтқаны ұясына қондырды. Қол сағатына қарады

Елуді еңсеріп, алпысты алқымдаған Соняның денесі де зіл-батпан тартыпты. Орнынан ауыр қозғалып, бұрышта тұрған темір сейфті ашып, ішінде қаз-қатар тізілген бес бірдей тапаншаға қол созды. Бес қаруы бес түрлі еді. Бұл жолы “Макаров” пистолетін таңдады. Оқшантайын шығарып, оқтарын тексерді. Сол бетінде дәлізге шықты. Өз бөлмесінің есігін кілтпен бұрады.

Ұзын дәліз күңгірт қалпы. Аласалау төбедегі боялған жарықтар да күңгірт. Соня ұзын дәліздің қара көлеңке тартып, көрінбей тұрған түкпіріне қарай қозғалды. Өз жүрегінің дүрсілін ғана естіді. Түрменің бұл жертөле қабаты бос әрі тып-тыныш еді.

Қара көлеңке дәлізде өзі ғана келеді. Ет жүрегінің дүрсілін өзі ғана естиді. Осы күңгірт дәлізде он тоғыз жасынан бері өз жүрегінің дүрсілін тыңдап келеді. Он тоғыз жасынан бері қара көлеңке дәлізде қара сұлба боп жүріп келеді.

Құдай-ау, мұның өз басы да құзғын сәріден келген қара сұлбадан айырмашылығы жоқ екен-ау?! Ол да, бұл да “Қара сұлба” екен. Сол қара сұлбаны бұл өмір бойы елегізіп күтті емес пе?! Иә-иә, күтті. Әйтеуір біреу есігін ертемен қағып, кіріп келетіндей боп тұратын. Ақыры келді. Қара сұлба боп келді. Ғұмыр бойы күткені де өлмелі бір шал боп шықты. Бұған енді не дауа?!

Бұл тар дәліз түкпіріне де жетіпті. Әлдебір темір есікті темір кілттерін сылдыратып ашты. Ар жағынан дыбыс естілместей етіп киізбен қапталған ауыр емен есіктің де кілтін салды. Әжептәуір бөлмеге кіріп, күңгірт жарығын жақты. Екі есікті де кілтпен мұқият жапты.

Сағатына қарап еді, он жарым боп қалыпты. Қарсы қабырғадағы алақандай-алақандай қос “үкі”1 темір қақпақшаға барып, Соня бірінің бетін айналдыра ашты. Әлгі темір қақпақша жапқан “үкі” көзінен күңгірттеу сәуле көрінді. Соня қос темір қақпақшаның тап ортасына орналасқан қап-қара түймені бармағымен басты. Өзі тұрған бөлменің күңгірт жарығы өшті де, ал алақанның жартысындай “үкі” тесіктен күлгін сәуле құйылды.

Күлгін сәуле себездеген “үкіге” үңілді. Күлгін түсті күңгірт бөлменің қақ ортасында қарайып, теріс қарап біреу отыр. Бұған бұрыннан таныс көрініс: таныс бөлме, таныс шүйде, темір сирағы бетон еденге сіңірілген орындықтың арнайы жасалған темір құлақшасына кісенделген екі қол... Күлгін түсті күңгірттеу бөлмеде ту сыртын берген тақыр бас адам да қара киініпті. Ол да қара сұлба тартыпты.

Соня қолына тапаншасын алды. Ойланып жатпастан “үкіге” ұңғысын сұға бере басып-басып-басып қалды. Машықты қол мен мерген көз мүлт кетпеді. Жез аралас мырыш оқ қара сұлбаны жазбай тапты.

Қара сұлба күңгірт бөлмеде қиық айдай имиіп, мықыр мойны сылқ етіп, тақыр басы салбырады да қалды...

Қала ішін де жалғызілікті әйел көңіліндей қарасуық жайлаған. Қара күздің ызғары қарыған бақ ішін ұзақ аралап, сызды ауасын сіміре жұтып, кештетіп келсе де, үйге сыймай-ақ қойды. Тәбеті де ештеңеге тартпады. Ерте жатып қалды. Қарадай қалжырағанына да налыды.

Қара сұлбаны қарғыс атсын!..

Орнықты ойын ойран-топан еткен, суық ақылын айран-асыр қылған қара сұлба кінәлі... Бәрі-бәрі-бәріне! Өзінің де өмір бойы елегізе күткені сол қара сұлба емес пе бірақ. Сол-сол. Соның дәп өзі. Иә-ә-ә! Біреуді, біреу емес-ау, әлде бір ер адамды күтетін. Ол күткені - қаусаған қарт - қара сұлба боп шықты.

Табиғатынан мінезі ауыр еді. Тәңірі солай жаратқан да. Ал әлгі қара сұлба “әкең сондай сабаз жан” деп кетті. О да рас шығар!.. Өзінің тұрмысқа шықпай қалғанын да ауыр мінезі мен етженді өңсіздігінен көруші еді. Сонда да үмітін үзбейтін. Біреу болмаса - біреу көз салар деп, тіпті жалғыз өзі үйде елегізіген сәтте әлдекім кіріп келетіндей көрінетін. Енді ше? Бұл да заты - әйел... Қара жамылған жері жоқ. Қанша қара сұлба атаулыға алақандай тесік жапсардан оқ атып келсе де, енді біреулерге тас жүрек боп көрінсе де, бұл да пенде емес пе?! Соня сол жамбасына аунап түсті. Кірпігі айқаспай қойды. Түн ішінде ойды ой қуалап, жанын жай таптырмады.

Өткендегі қара сұлбаның әңгімесінен соң тірі әкесіне секем ала қарап, “Ризахмет Долдаев” дегенді Ұлттық Қауіпсіздік комитетіне барып, архивінен сұрау салғызып тексерген. Комитеттің бір адамы арнайы қасында отырып, “Долдаев ісінің” автобиографиялық жақтарын, үкімін оқытқан. Қазір түннің бір уағы болды. Соня ұйқысыздықтан жүйкесі сыр беріп, қарадай қасірет шегіп жатыр. Қара сұлбаға қатулы, өлі әкесіне күйінулі, тірі әкесіне кектенулі... Ал қараңғы түрмедегі қаталдық та қызметі... бәрінен бұрын мұнсыз міндеті! Мұның қолы қалт етпестен, көзі мүлт кетпестен жазалаған олар - қызыл көз қасапшылар: кісі өлтірген, сәби зорлаған... Ондайдан мұның ары - таза! Оған салқын санамен орныққан сенімі кәміл.

Әлден уақта көзі ілініп кетті. Қала да қалың ұйқыда.

Соняның жаны жай тапқандай болып, ұйқыға ден қойып еді, бір жағынан келіп түс килікті. Тәтті түс... Бұл өмірдегі ең бір жазықсыз, жанына жайлы осы түс қана.

...Айдала. Бұл қалықтай ұшып келеді. Алдынан қала шықты. Өзінің туған қаласы. Әлдебір көп қабатты, көп пәтерлі үйдің ауласы. Аулада қазан-ошақ көтерілген. Бұл қазан-ошаққа таңырқай қарайды... Ақ орамал басына тартқан әйел қазанға бауырсақ пісіріп отыр. Өңді әйел. Мұның шешесі екен. Бұған күлімдей қарайды.

Әлгі үш қабатты биік үй жақтан әлдебір ер адам көрінді. Ол жақындап келді. Бір қырындап тұр. Орта бойлы қыр мұрынды. Әкесі екен... дейді. Жүзін бірақ түгел көрсетпейді. Шешесі секілді күлмейді. Бір қырындаған қалпын бұзбайды. Бұл қай әкесі екенін айыра алмайды.

Әкесіне қарай жүрсе, ол кенет теріс бұрылып, ту сыртын берді. Ту сыртынан бұған таныс “Қара сұлба” боп көрінді. Қара сұлбаға айналған әкесінің бұған бұрылғысы жоқ. Жамалын жасырған күйі көк желкесін тосқан. Тас түрмеде тесік жапсардан көрінетін таныс мойын, таныс бас, таныс шүйде... Ал бейшара шешесі әлде не деп бәйек?!

Бұл: Әке деп айғай салып, өз даусынан өзі оянып кетті.

Таң сібірлепті. Түс ғайып болыпты. Ақшыл перде көгілдір тартып, өз-өзінен қозғалып тұр екен... Төбесінен тас құласа да тырс етпейтін жан еді, қойнынан қара жылан өргендей атып тұрды. Поезд доңғалағының дүрсіліндей жүрегінің мазасыз соғысын естіді. Қара көлеңке түрме дәлізінде жалғыз келе жатқанда өзі ғана еститін дүрсіл. Дереу ас үйге қарай ұмтылды. Сүріне-қабына жетіп су ішті.

..Әлден уақытта кешегі қара сұлба секілді қап-қара боп киінген Серафима үйінен сусып шыға жөнелді. Асыққаннан есігін де бекітпеді. Ол әлдебір қияметті іске бел буған сыңайлы. Қалтасындағы тапаншаның салқын құндағын қолымен қысып-қысып қояды.

Асқар АЛТАЙ

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

Әңгіме

ШАЛДЫҢ ҚАРА ҚАМШЫСЫ

Жас кезінен ғылыми ортаға кең танылған Дихан Қамзабекұлының зерттеушілігі мен қаламгерлігі қатар өрістеді. Білімі терең, тапқан-таянғаны жеткілікті екеніне қарамастан, сол жиған-тергенін қағаз бетіне түсіруге келгенде қаламы мүжіліп тұратын ғалымдар болады. Біздің кейіпкерімізге бұл жағынан мін таға алмайсың. Қорғасын әріптің уын жұтқан кәнігі баспасөз өкілдерінен қаламгерлігі де, жеделдігі де кем түспейді. Ойындағысын тағылымды етіп айта біледі, тартымды етіп жаза біледі. Бала кезіндегі арманы – журналистикадан бәрібір қашып құтылмады. Алдымен Алаш баспасөзінің тарихын түгелдеуге ден қойды. Ғылыми жұмысынан қол үзбей, өз тұсында қазақ өркениетіндегі айрықша құбылыс болған Жарылқап Бейсенбайұлы басқарған «Ана тілі» газетінде қызмет істеді. Ұлт тарихын ұлықтаған мақалаларын жиі жариялап, «Жас алашта» жасын ойнатты. Астанаға әбден орныққан соң елордалық газеттің керегесін кеңейтіп, діңгегін тіктеуге үлес қосты. Бұл басылымның бетінде өзгеше өрнек салып, ел-жұртты елең еткізген «Жәкеңнің әңгімелері» циклін өмірге әкелді. Оны айтасың, Дихан көгілдір экранда да бақ сынады. «Қазақстан» телеарнасының жас буынды имандылыққа үндейтін «Күмбез» бағдарламасын жүргізіп, бұл мамандыққа жаны жат емес екендігін анық аңғартты.

Оның өміріндегі маңызды белес – әлі елорда мәртебесін ала қоймаған Ақмолаға келуі. Бұл – күмән мен күдікке толы қиын кезең еді. Сұрқай шаһарда көңілді көншітетін нәрселер аса көп емес-ті. Тек көне қаланың ми батпағы ғана сондай бауырмал. Табаныңа тисе, жабысып айрылмайды. Тіпті сені қимай, шаңырағыңа дейін еріп барады. Соған қарамастан Ақмола мемлекеттік университетінің жас кафедра меңгерушісі өз қызметіне құлшына кірісті. Жаңа қоныстан тапқан ұлтжанды аға-достарымен бірге Ақмоланы астаналық қалаға айналдыру ісіне атсалысты. Терең тарихы, бай дәстүрі бар шаһарға сәл тапшылық етіп тұрған қазақылық қасиеттердің мол даруы үшін өлшеусіз еңбек сіңірді. Ұлттық сипаты бар шаралар көптеп өткізілді. Көшелердің аты тәуелсіздік талаптарымен үйлесетін атаулармен алмасты. Бір күні ұлы көш Арқаны бетке алды. Сол көштің орнығуы үшін талай жұмыстар атқарылды. Осы шаруалардың басы-қасында Дихан жүрді. Оны айтасыз, көшіп келген қазақ зиялыларының көбісін ескі жатақхананың бөлмелерінен әрлеп-әспеттеп қайта жасақталған қуықтай пәтеріне шақырып, талай рет ерулік берді. Еруліктің қатты ұнағаны соншалық, «еруліге – қарулы» деп, бала-шағасымен айлап жатқандар да болмай қалған жоқ. Зайыбы Гүлбайра екеуі соның бәріне қайсарлықпен шыдады.

Диханның өмірінде аға буынның орны бөлек. Ғылыми жетекшісі, академик Серік Қирабаев әкесіндей қамқор болды. Ректор Амангелді Құсайынов Астанаға шақырып, бесіктен белі шықпаған бұған беделді қызметтің құлағын ұстатты. Академик Сейіт Қасқабасов әрі аға, әрі әріптес, әрі көрші ретінде отбасының арқасүйеріне айналды. Диханмен қоңсы қону қолайына жаққан болуы керек, Секең Алматыға барып, біраз жыл қызмет істеген соң әріптес інісі тұратын жаңа үйге тағы да көшіп келіп, тату көршілігін қайта жалғастырды. Сыйлас әрі сырлас ағадосы Серік Негимов те солай. Ол да о баста Ақмолаға қатар келіп, кейін Алатаудың бөктерінде бірер жыл қыстап, Арқа төріне қайта оралды. Бұрын да бір үйдің тұрғындары еді. Қазір де университет жанындағы қызыл үйді бірге мекендейді. Асқан талант иесі, профессор-әнші Кенжеғали Мырзықбайдың көші-қон траекториясы да дәл осындай. Ғалымдар қоңсының өзіндік менталитеті қалыптасқан. Бұрынғы мекенжайдың маңайында еркін пікір алысатын «Ақпарат алаңы» бар еді. Оның есесіне, қазіргі ауланың сырт жағында «Профессор Серік Негимов сүрлеуі» бар. Ілім мен білімнің біраз проблемалары осы бейресми сүрлеудегі сейіл кезінде шешіледі. Аулада бас қосатын ақсақалдар алқасы мен көшпелі көршілер кеңесі көп нәрсені өзгерте алады. Осы кеңестердің бәріне Диханның ықпалы жүреді. Аға буын оны үлкенді сыйлай білетіні үшін, алдынан кесе өтпейтіні үшін қадірлейді.

Тағы бір үлгілі қасиеті – өткелде дос ауыстырмайды, тұрақты сыйласатын адамдарының құрамын ешқашан жаңартпайды. Бота тірсек бозбала кезінде Астанаға алғаш көшіп келгенде танысқан дос-жарандарымен, тілеулес ағаларымен әлі күнге дейін жақын араласады. Атақ пен абырой, билік пен бедел оның мінезін құбылта алған жоқ. «Дарын» мемлекеттік жастар сыйлығын алды, Шоқан Уәлиханов атындағы сыйлықты иеленді, филология ғылымдарының докторы, профессор атанды, Ұлттық Ғылым академиясының әуелі корреспондент-мүшесі, сосын академигі болып сайланды. Бәз-баяғы қалпы. Еуразия ұлттық университеттің проректорлығына тағайындалды, докторлық диссертация қорғататын арнаулы кеңестің төрағалығына бекітілді. Сол кейпінен айнымады. Өңіріне орден тақты. Президенттікке үміткерлерден емтихан алатын лингвистикалық комиссияға мүше болды. Сонда да өңін өзгертпей, өз бейнесін сақтай білді.

Қарапайым әрі ширақ жас проректорды танымайтын адам оны қапелімде университет басшыларының бірі деп ойлай қоймайды. Бірде ректор оқу орны жанында жеңіл киіммен серуендеп жүрген Диханға қызметке жаңа келген құрылыс бөлімінің басшысын таныстырады. Ал біздің кейіпкеріміздің қандай қызмет істейтінін айтуды ұмытып кетеді. Сол арада екеуіне ортақ бір шаруаны тапсыра қойыпты. Жаңа қызметкер бюрократияға сәл бейімдеу болса керек, Диханға «Маған ертең кіріп кет!», – деп әмір беріп үлгереді. Жымия күліп, жылы қоштасқан проректор таңертең оны өз бөлмесіне шақырады. Өзін іздеген адамның кім екенін енді ғана ұққан әлгі жігіт асып-сасып, қысылып-қипақтап, қайта-қайта кешірім сұрайды. Сонда ол жаңа қызметкерге бар болғаны «Сабыр сақтамадыңыз ба?», – депті. Сол салмақтылық пен сабырлылықты өзі де үнемі серік етіп келеді.

Бала кезінде бау-бақшасы жайқалған, тал-терегі мол бұлардың үйінен артылған ағаш алу үшін жұрт ағылып келеді екен. Бірде терек алушылар келіп жатқанда көкесі оны іздеп, дауыстап «Дихан» деп шақырған ғой. Сонда бір өзбек «Менинг исмим да Деккон, – депті. Сол айтқандай, еңбек ету мен тер төгу ұғымдарымен мәндес есімі түркі халықтарына ортақ біздің Деккон алаштанудың керегесін кеңейтіп, шаңырағын тіктеуге барынша күш салды. Шәкірттерін осы тақырыпқа бейімдеп, ғылыми мектебін қалыптастырды. Еуразия ұлттық университеті жанынан «Алаш» мәдениет және рухани даму институтын құрды. Өзі оның алғашқы директоры болып, талай ғылыми жобаларды жүзеге асырды. «Смағұл Сәдуақасұлы», «Алаш және әдебиет», «Руханият», «Пайым», «Алаштың рухани тұғыры», «Түркістан алқасы» және басқа монографиялық еңбектерін оқырманға ұсынды. Алаш арыстары Смағұл Сәдуақасұлының, Қошке Кемеңгерұлының, Хайретдин Болғанбайдың, Жүсіпбек Аймауытұлының, Сәдуақас Ғылманидың, тағы басқа қайраткер-қаламгерлердің бірнеше томдық жинақтарын әзірлеп, бастырып шығарды.

Хо-о-ш, енді не қалды өзі айтылмаған?.. А-а.., ерекше тоқталатын тағы бір тақырып – Диханның бас киімдері. Онда кәдімгі қалпақтың жеті атасы бар. Шошайғаны, тайпағы, қауызы ашылған тюльпан тәріздес жайылып жататыны, алты сайлысы, сегіз қырлысы, күләпара пішіндес болып күмпиіп тұратыны, жазғысы, күзгісі, қыстығы дейсің бе, әйтеуір жеткілікті. Сірә, ауа райы мың құбылатын Астанаға ертерек жеткен ол табиғаттың кез келген мезгілінде қалай киіну керектігін жетік меңгерген-ау деймін. Ал енді осы түр-сипаты бірінен-бірі өтетін қадірлі қалпақтар Диханның онсыз да бағалы басын биіктетіп көрсетеді.

Ол – шаңырақтағы он бес перзенттің оныншысы. Бір кезде анасы Үрзада бабалардан мирас болып келе жатқан жәдігерліктерді балаларына үлестіргенде оныншы перзентке атасының мүйіз сапты қамшысы бұйырыпты. Бұл қастерлі дүние Диханның төргі бөлмесінде сақтаулы. Қасиетті құндылық ұқыптылығы аңызға айналған Гүлбайра келіннің ерекше қамқорлығына алынған.

Кейуананың «ғалым әлдиіне» қара шалдың қамшысын тарту еткені тегін болмаса керек. Көкесі «оған сәл-пәл күш жетпей тұр» деген соң өзін-өзі әлі де қамшылай түссін деген шығар... Осындай аманат артылған соң онсыз да қамшы салдырмайтын Диханның жүйрік болмасқа шарасы бар ма?!

Айтпақшы, Диханмен түйдей құрдас, қазақ өнерінің қайталанбас хас тұлғасы Бекболат Тілеухан да – он төрт құрсақ көтерген ардақты ананың оныншы перзенті.

Сіздің де оныншы балаңыз осы екеуіндей күллі қазақ жұртына танымал азамат болсын деген игі тілек қой біздікі...

ШАЛ ІШІНДЕ БАЛА ЖҮР...

Жылқы ішінде ала жүр,
Шал ішінде бала жүр.
Шал ішінде жүрсең де,
Бізді есіңе ала жүр...
(Тақырыптың тұздығы)

Сары ауыз балапан кезінен қолына қалам ұстады. 7-сынып шамасында алғашқы мақалалары жариялана бастапты. Бірде аудандық газеттен 3 сом 50 тиын қаламақы алыпты. Ол кез үшін бұл дегенің көл-көсір ақша. Сол тұстағы жазуға таласы бар бүкіл бала секілді Дихан да «Қазақстан пионері» газетіне өз мақалаларын жолдап тұрды. Әр мақаласы шыққан сайын қаптап хат келеді. Хаттардың мазмұны бір сарынды. «Сендердің кластарыңда қанша бала бар? Оның нешеуі пионер? Біздің пионер дружинасы Аркадий Гайдар атында. Сендердікі ше? Комсомолға қашан өтейін деп жатырсыңдар? Айтпақшы, мектептерінде интернационалдық достық клубы бар ма? Бізде бар. Өйткенде Луис Корвалан мен Анджела Дэвисті қолдап, жиын өткіздік» деп аңыратып тарта береді. Соның бәріне бұл ерінбей отырып жауап жазады. Кейбіреулері сурет сұрайды. Суретті көруге құмар болатындар – негізінен қыздар. Олардың өтінішін орындамауға намысы жібермейді. Бірақ аядай ауылдан тәуір фотографты қайдан табарсың? Оның үстіне Келтемашаттың келте қайыратын әуесқой фотографтары түсірген солғын суреттер жер түбінен әсерлі хат жазған әйбат қыздарға жіберуге жарамайды. Сол үшін аудан орталығына барасың. Бірде нөсер құйып кетіп, Ванновканың жолында ваннаға түскендей малшынды. Соған қарамай су болған шашын бір сипап жіберіп, қасқайып тұрып, объективке маңдайын тосқан. Шынын айту керек, сурет біртүрлілеу болып шықты. «Ну, погоди!» мультфильміндегі қасқырдың шашы сияқты бір тұсы үрпиіп, екінші тұсы жылмиып тұр. Қысылса да жіберді соны қыздарға. Сірә, басқа қарамай, шашқа қарайтын жеңілтек қыздардың қолына түссе керек, көбісі хабарсыз кетті. Содан бері біздің кейіпкеріміз сурет мәселесіне қатты мән береді. Тіпті мұрағаттан табылған сирек суреттердің өзінен сыр іздеп, ұзақ үңіліп отырады.

Жас күнінен ақсақалдарға үйір болды. Қазақ әдебиеттану ғылымының абызы, академик Серік аға Қирабаев жас тұлпарды үкілеп бәйгеге қосты. Сөзі уәлі, аузы дуалы академик-жазушы Зейнолла аға Қабдолов: «Бізге Дихандар керек!», – деп әдебиеттану әлеміне тағы бір таланттың келгенін ел алдында жария етті. Сұлу сөздің сардары Зекеңнің бұл толғамы «Ғылымға осындай қабілетті жастар керек», – деген сөздің баламасындай болып жұрттың жүрегінде жатталып қалды. Алаштың ардақтысы айтқандай, ақтаңдақтарды зерттеуге Дихан секілді табанды зерттеушілердің қажет екендігі дау тудырмайтын еді. Әдебиет және өнер институтындағы алғашқы бөлім меңгерушісі, көрнекті мемлекет және қоғам қайраткері, сымбатты да сырбаз Мүсілім аға Базарбаевтан көп нәрсе үйренді. Ол кісі бір нәрсеге риза болғанда, «Жігіт-ақ екен!», – деп сүйсінетін. Көрші бөлімде ұлтымыздың ұлағатты ақсақалы, Әуезовтің музей-үйіндегі халық университетінің ақы-пұлсыз қызмет істейтін ректоры Рахманқұл аға Бердібай отырар еді. Осылардың бәрінің өнегесін көрді Дихан. Бір ғажабы, қазақ ғылымының марғасқалары бұған бала деп қарамайды. Өздерімен тең санап, еркін әңгімелеседі. «Дихан – бала!» дегенді шығарып жүрген бертіндегі жас «шалдар». Ал бұрынғылары өйтпейді. Қайта оған құрмет көрсетеді.

Жасынан шал көріп өскен Дихан қазір де абыройлы ақсақалдардың арасында жүреді. Өзі қызмет істейтін Еуразия ұлттық университетінің аға буыны үнемі проректор Қамзабекұлының бөлмесінде бас қосады. Сүйегіне сөз сіңген ректордың ұғымтал орынбасары ағалардың бабын таба біледі. Олар да әңгімесін сөз қадірін түсінетін адамға айтады. Әйтеуір, біздің Дихан абыройлы ақсақалитеттің мәртебелі менталитетін керемет меңгерген.

Жиын-тойдағы дастархан басында біздің жанымызға жайғасқан оны төрде отырған ағалар аттай қалап, өздерінің тобына шақырып алады. Қалмайын десе, бізді қимай, бармайын десе, оларды қимай, жылы жымиып, томпиып кетіп бара жатады. Ол ақсақалдардың қасына әбден орнығып алғаннан кейін салфеткаға жазып, бір шумақ өлең жолдаймыз: «Жылқы ішінде ала жүр, Шал ішінде бала жүр. Шал ішінде жүрсең де, Бізді есіңе ала жүр!». Соны оқыған Дихан рахаттанып тұрып күледі. Оны алақанға салып, үкілеп отырған бір топ шал қосыла күледі...

Сергектікті серік еткен Диханның елге үлгі боларлық бір жақсы әдеті бар. Ол кешке бір мезгіл жаяу жүріп, серуендеп қайтады. Боран соғып, жел ұйтқып тұрса да, осы дағдысынан жаңылмайды. Әдетте, сол жаяу серуенге ғалымдар үйінде тұратын ардақты ақсақалдармен бірге шығады. Бірақ жыл өткен сайын жасы ұлғайған ағалар серуенге сирек барады. Себебі, олар үлкейді, ал бұл жігіт ағасы жасына енді ғана жетті. Диханның данагөй достары бүгінде жас періге батасын беріп, кешкі сейіл кезінде көбіне үйде отырады.

Диханның атасы Мықтыбек қайратты адам болыпты. Ол, әрине, атасы секілді көкпар тартып, қасқыр соққан жоқ. Қасқыр соққанды айтасың, ұнатпаған адамдарын Мықаң секілді ат үстінде отырып, бір ұрып құлатып та көрген жоқ. Өйтпек түгілі студент кезінде үлкендігін малданып, жатақханада тұрудың өзіндік ережелеріне пысқыра қоймаған еңгезердей Төреғали Тәшеновті досы Басқар екеуі жабылып сабау жөніндегі идеясы да теория жүзінде қалып қойған. Атасы кезінде келінінің қойын ұрлап кеткен ұрыны ұстап, қолын бұрап, ауылға алып келіпті. Ал біздің Дихан шамасы келсе, қойды ұрлатпауға тырысады. Ұрланған күнде ұрыны іздеп жүруге уақыты жоқ. Есесіне Мықтыбектің немересі мықты ғалым болды. Жасынан ғылыми ойлауға бейім-ді. Өзгеше ойлап, өзінше топшылауға дағдыланды. Мәселен, «Мықаң (атасы) қайтқан түні маған үлкендер ерсілі-қарсылы жүріп жылағандай көрінді», – дейді. Ол осындай байлам-байыптамаларды көңілге түйіп ержетті. Әдепкіде журналист болғысы келген. Кейін ағасы Дархан осы мамандықты қалаған соң бір үйге бір журналист жетер деп, қазақ тілі мен әдебиеті мамандығын таңдады. Салиқалы да салмақты оқу ордасы – ҚазПИ-ге түсті. Ұстаздары оның ғылымға қабілетті екенін салғаннан-ақ аңғарды. Олар Диханды тіл білімі саласына бейімдегісі келген. Бірақ әдебиеттанудан бақ бұйырып тұр екен. Бүгінде ол саланың бетке ұстар өкілінің біріне айналды.

Бүгін – баршаға белгілі алаштанушы ғалым, ҚР ҰҒА академигі Дихан Қамзабекұлының туған күні. Құттықтаймыз! Қуанамыз! Құптаймыз! Ердің жасы – елу төртке толды біздің Дихан досымыз. Келер жылы жететін елеулі елу бесінді індеті жоқ шыбынсыз әрі шығынсыз жазда атап өтуге жазсын!

Бауыржан ОМАРҰЛЫ

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ЭКСПЕРТИЗА

ИЗГОТОВЛЕНИЕ ДОКУМЕНТОВ ОСОБОЙ ВАЖНОСТИ, ЦЕННЫХ БУМАГ, ДЕНЕЖНЫХ ЗНАКОВ ДОЛЖНО БЫТЬ ГАРАНТИРОВАНО ЗАЩИТОЙ ОТ ПОДДЕЛКИ В СООТВЕТСТВИИ С МИРОВЫМИ СТАНДАРТАМИ. УРОВЕНЬ ЗАЩИТЫ ДОКУМЕНТА В ЦЕЛОМ ДОЛЖЕН СООТВЕТСТВОВАТЬ ЕГО НАЗНАЧЕНИЮ И ОСВЕДОМЛЕННОСТИ О НЕОБХОДИМОСТИ И ДОСТАТОЧНОСТИ ЭЛЕМЕНТОВ ЗАЩИТЫ ОТ ФАЛЬСИФИКАЦИИ, ПРИ ЭТОМ ЛЮБОЙ ВИД ЗАЩИТЫ ДОКУМЕНТА ДОЛЖЕН БЫТЬ ДОСТУПЕН ДЛЯ РАСПОЗНАВАНИЯ ОРГАНОЛЕПТИЧЕСКИМИ МЕТОДАМИ ЛИБО С ПОМОЩЬЮ СПЕЦИАЛЬНЫХ ПРИБОРОВ И ПОДЛЕЖИТ ИССЛЕДОВАНИЮ МЕТОДАМИ СУДЕБНО-ТЕХНИЧЕСКОЙ ЭКСПЕРТИЗЫ ДОКУМЕНТОВ.

СПОСОБЫ ЗАЩИТЫ ДОКУМЕНТОВ ОТ ПОДДЕЛКИ

Современная концепция изготовления документов особой важности, ценных бумаг, денежных знаков предполагает наличие в них многоуровневых систем защиты от подделки, сведения о них охраняются законодательством, однако среди комплекса защитных средств можно выделить следующие группы: первая группа определяется свойствами носителя изображений - основы документа (технологическая защита), вторая – свойствами печатных красок и иных материалов документов (физико-химическая защита), третья - способами полиграфической печати (полиграфическая защита).

Технологическая защита представляет собой комплекс визуально обнаруживаемых признаков, вносимых в отдельные реквизиты документов в результате использования специальных технологических приемов. Такими признаками в бланках документов являются: состав бумаги и ее оптические свойства, композиционный состав бумаги, водяные знаки, защитные нити, волокна, оптически изменяющиеся краски, голографическая защита.

Физико-химическая защита бланков документов основана на использовании в их составе материалов добавок различных химических веществ, наличие которых может быть определено специальными методами. При этом в качестве физико-химической защиты используются, в основном, люминофоры, которые обусловливают свечение фрагментов изображений и отдельных реквизитов документов при их освещении ультрафиолетовыми и инфракрасными лучами.

Полиграфическая защита заключается в использовании различных способов и приемов полиграфической печати и их комбинаций. Данный вид защиты доминирует по сравнению с другими защитными элементами и представляет собой способы основных видов печати: высокая, плоская, глубокая, трафаретная печать и их разновидности, а также специальные виды печати (орловская, ирисовая печать, типоофсет, металлография (в том числе многоцветная) и прочие способы полиграфической защиты (микропечать, совмещенные и скрытые изображения). Как правило, при подделке бланков документов не пользуются всеми предусмотренными способами печати, а применяют какой-либо один или несколько способов.

Вышеуказанные способы защиты документов являются наиболее распространенными, они могут быть дополнены и другими специфическими способами, повышающими защищенность документов от подделки в зависимости от вида и значимости документа.

Д. СЕРГАЗИЕВА,
ведущий эксперт
ИСЭ по Алматинской области.

МЕДИЦИНА

ВАЖНЫ КОММУНИКАТИВНЫЕ НАВЫКИ

НА СЕГОДНЯШНИЙ ДЕНЬ В КАЗАХСТАНЕ РАЗРАБОТАН ПРОЕКТ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПРОГРАММЫ РАЗВИТИЯ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ "ДЕНСАУЛЫҚ" НА 2016–2020 ГОДЫ, КОТОРЫЙ АКТИВНО ОБСУЖДАЕТСЯ МЕДИЦИНСКОЙ ОБЩЕСТВЕННОСТЬЮ. ПРОГРАММА "ДЕНСАУЛЫҚ" ПРИШЛА НА СМЕНУ ПРОГРАММЕ "САЛАМАТТЫ ҚАЗАҚСТАН". И ЕСЛИ В ПРОШЛЫЕ ГОДЫ ОСНОВНОЙ УПОР СДЕЛАН НА СОЗДАНИЕ ИНФРАСТРУКТУРЫ ОТРАСЛИ, ТО УЖЕ В ДАЛЬНЕЙШЕМ СИСТЕМУ ОЖИДАЕТ РЯД СЕРЬЕЗНЫХ НОВОВВЕДЕНИЙ. ПО ДАННОЙ ПРОГРАММЕ, ПО НОВЫМ ГОСУДАРСТВЕННЫМ СТАНДАРТАМ ВЫСШЕГО И СРЕДНЕГО ОБРАЗОВАНИЯ, ЭТО БУДУТ СПЕЦИАЛИСТЫ ШИРОКОГО ПРОФИЛЯ, ВЛАДЕЮЩИЕ СОВРЕМЕННЫМИ ЗНАНИЯМИ, ОБЛАДАЮЩИЕ ПРАКТИЧЕСКИМИ И КОММУНИКАТИВНЫМИ НАВЫКАМИ И УМЕЮЩИЕ РАБОТАТЬ В КОМАНДЕ.

Приоритетной задачей профессионального образования стало повышение конкурентоспособности выпускников, что предполагает формирование у них коммуникативной компетентности (умения эффективно взаимодействовать с людьми на любом уровне общения);

Для начала ознакомлю вас с более точным понятием коммуникаций.

Коммуникация - процесс двустороннего обмена информацией, ведущий к взаимному пониманию. В переводе с латыни- «общее, разделяемое со всеми». Если не достигается взаимопонимания, то коммуникация не состоялось. Чтобы убедиться в успехе коммуникации, необходимо обязательно иметь обратную связь.

Коммуникативные навыки необходимо совершенствовать, развивать, особенно на клинических дисциплинах. Медицина Казахстана предполагает повышение роли медицинских сестер из «помощника врача», исполнителя его указаний. Она должна стать равноправным участником – партнером, как во взаимодействии с пациентом и его родственниками, так и во взаимодействии с врачом. Равноправное участие предполагает, в первую очередь, равноправную ответственность за здоровье пациента и за качественное оказание медицинских услуг. Для построения партнерских отношений современной медицинской сестре необходимо владеть коммуникативными навыками.

Базовые коммуникативные навыки формируются у обучающихся на 1-м курсе в процессе изучения дисциплины «Основы психологии и коммуникативные навыки» и направленны на выработку навыков эффективной межличностной коммуникации в ситуациях делового общения.

Далее базовые коммуникативные навыки расширяются и усложняются в условиях прохождения обучающимися производственной практики в роли медицинской сестры, фельдшера (2,3 курсы). На клинических дисциплинах базовые коммуникативные навыки специализируются (хирургия, терапия, акушерство/гинекология), сестринское дело) в клинические навыки.

Будущие врачи, фельдшера и медсестры осваивают навыки трехэтапной структуры коммуникативного процесса:

1) навыки установления контакта (приветствие, самопрезентация, оптимальная дистанция, зрительный контакт, удерживание в памяти имени собеседника);

2) навыки взаимодействия (убеждение, активное слушание, эмпатия, снятие тревожности, информирование, работа с возражениями, постановка открытых и закрытых вопросов);

3) навыки завершения контакта (резюмирование информации, обратная связь, навык «До свидания»).

В частности, медицинское интервью в условиях амбулаторно-поликлинического приема включает навыки коммуникации будущего врача, фельдшера с пациентом при сборе жалоб и анамнеза, физикальном осмотре, постановке предварительного диагноза, назначении лечении и рекомендаций.

Залогом правильной диагностики и лечения является именно эффективный процесс коммуникации.

Поэтому перед преподавателями медицинских вузов и колледжей стоит большая задача – прививать нашим студентам на клинических дисциплинах коммуникативные навыки. Это поможет нам выпускать конкурентноспособных специалистов на рынке труда.

Зауре ОНГАРБАЕВА,
студент выпускной группы
«Талдыкорганского высшег
медицинского колледжа»
г. Талдыкорган.

ОБЩЕСТВО

НЕ ПРОПУСТИТЬ ТУБЕРКУЛЕЗ!

Туберкулез является объектом пристального внимания государства и общества. И если со многими болезнями, такими, как малярия, чума, холера, натуральная оспа, люди научились достаточно успешно бороться, то туберкулез, как хроническое инфекционное заболевание остается важной национальной и международной проблемой, сохраняющей высокую актуальность и в настоящее время.

Несмотря на современное развитие медицины, туберкулёз является большой опасностью для здоровья человека. В наше время существует некий стереотип, который говорит о том, что туберкулёзом могут заболеть лишь малоимущие слои населения. На самом же деле, туберкулёз не выбирает, поэтому каждый может быть инфицирован, но не каждый зараженный туберкулезом заболеет. Возникновение туберкулеза зависит от особенностей иммунитета, условий жизни, питания, курения, алкоголизма и других вредных факторов. Если человек здоров, проживает в нормальном жилище, хорошо питается, его иммунная система справляется с палочками туберкулеза. В наше время туберкулез перестал быть болезнью наркоманов, бомжей, заключенных, нищих и алкоголиков, все чаще им стали заболевать вполне благополучные люди. И это не удивительно, так как мы забываем про своевременные профилактические осмотры и флюорографическое обследование взрослого населения. В 80-85 % туберкулёз поражает легкие. Выявление легочного туберкулеза необходимо совершать как можно раньше, во избежание распространения, данная форма является заразной. В первую очередь, страдают лица, вынужденные общаться с больными туберкулезом медицинские работники, сотрудники приютов, персонал мест заключения, служители церкви и, естественно, члены семей, имеющие постоянный контакт с больным туберкулезом.

С целью предупреждения туберкулеза сотрудники ОО «ҚОС ҚАНАТ ЖЕТІСУ» и медицинские работники противотуберкулезной службы в рамках реализации государственного социального заказа проводят широкомасштабные акции «Туберкулез – в центре внимания!» во всех регионах Алматинской области. Цель работы - призвать население к своевременному и регулярному прохождению ежегодных профилактических флюорографических осмотров. Акции проходили в местах с массовым пребыванием людей: в торговых центрах, рынках, привокзальных площадях, рядом с жилыми массивами. Основной акцент ставился на районные центры и отдаленные поселки. Учитывая занятость сельского населения в домашнем хозяйстве и обращение к специалистам в случае резкого ухудшения здоровья, нашим гражданам была представлена возможность получить консультации специалистов в местах, где население занято решением своих повседневных дел. Со стороны участников было заданно много вопросов: как уберечься от туберкулеза; чем туберкулез отличается от рака легких; в каких случаях туберкулез невозможно вылечить; кто чаще заболевает; все ли формы туберкулеза являются заразными. В результате опроса выяснилось, что 25% населения не проходили флюорографический осмотр в течение нескольких лет. За проявленный интерес и участие в акции жители Алматинской области получили поощрительные подарки в виде календарей и блокнотов с профилактическим содержанием.

Успех мероприятий заключался в хорошей подготовке со стороны проектной команды. Скоординированные действия сотрудников НПО и медицинских работников позволили максимально повысить мотивацию граждан к сохранения здоровья, и привлечь внимание к проблеме туберкулеза.

Проект реализуется при финансовой, методической и организационной поддержке ГУ Управления здравоохранения Алматинской области.

ПАМЯТКА ДЛЯ РОДИТЕЛЕЙ

ДЕТИ ПЕРЕЖИВАЮТ НЕ МЕНЬШЕ ВЗРОСЛЫХ!

В жизни нет безвыходных ситуаций, есть только непринятые решения.

По данным ВОЗ, Казахстан занимает третье место в мире по количеству самоубийств и лидирующее среди стран Центральной Азии. Если делить эту мрачную статистику по регионам, то можно заметить, что Алматинская область на 6 месте по числу таких трагических случаев.

Одна из основных задач деятельности ОО «Кос Канат Жетысу» – не дать подростку совершить непоправимое и помочь молодым людям жить дальше.

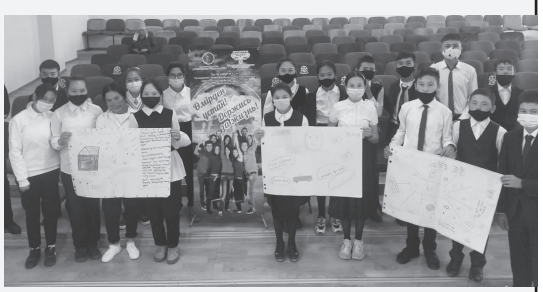

Подростки и молодежь, находящиеся в зоне повышенного суицидального риска: депрессивные молодые люди; злоупотребляющие алкоголем и наркотиками; подростки, которые либо совершали суицидальную попытку, либо были свидетелями того, как совершил суицид кто-то из членов семьи; беременные девочки; жертвы насилия, одаренная молодежь; подростки с плохой успеваемостью в школе.

Взятая в отдельности, сама по себе, каждая из этих ситуаций или проблем вовсе не означает, что молодой человек, с ней столкнувшийся, обязательно окажется в зоне повышенного суицидального риска. Однако такого рода проблемы, безусловно, осложнят ему жизнь. У молодого человека, находящегося под прессом хотя бы одной из этих ситуаций или проблем, может не оказаться эмоциональных, умственных или физических сил противостоять неприятностям. И тогда суицид может стать для него единственным приемлемым выходом.

Подростковый возраст – сложный, противоречивый возраст и потому - наиболее конфликтный. Приобретаемый подростком опыт успешного или неуспешного общения служит основанием для усвоения разных по конструктивности способов решения конфликтных ситуаций. Для решения проблем сотрудники ОО «ҚОС ҚАНАТ ЖЕТІСУ» в рамках проекта «Проведение информационно-образовательных кампаний по профилактике суицида среди подростков и молодежи», при поддержке ГУ Управления Здравоохранения Алматинской области, направили внимание подростков на разрешение конфликтных ситуаций, развитие стрессовой устойчивости и коммуникативных качеств учащихся в образовательных школах; формирование необходимых знаний в этой области, обогащения индивидуального сознания багажом ценностных представлений; в комплексном виде информацию, которая необходима подростку, можно представить, как знания: о семье и любви как ценности жизни; о здоровом образе жизни и осознании себя как человека.

Подростковый возраст характеризуется повышенной возбудимостью, неустойчивостью эмоций и поведения, подростки плохо контролируют себя, эмоциональны и нестабильны. Взрослые не учитывают особенностей личностного становления подростков, у которых развивается потребность в самостоятельности, самореализации, избавлении от опеки, что приводит к конфликту с ними. Подростку необходимо не просто внимание, а понимание, доверие со стороны взрослых. Предрасположенные из-за депрессивных настроений или личностных черт, расстроенные разговором с друзьями в реальной жизни, подростки ищут похожих людей в сети. ... Примерно у 30% подростков бывают мысли о суициде и примерно половина из них пользуется интернетом. Зависимые, уязвимые, напуганные подростки могут составлять группу повышенного риска, также как и те, кто не может выразить свои сомнения, страхи и печали родителям, поэтому ищут помощи в интернете. В текучке будней, встречах и расставаниях, трагедиях и радостях каждому человеку важно иметь уголок для душевного отдыха. Уют, покой и понимание, поддержку и искреннюю любовь окажут только близкие люди. Но не всегда подросток может набраться сил и смелости поделиться своими внутренними переживаниями в семье.

Профилактику суицидального поведения детей и подростков в общеобразовательных учреждениях и колледжах необходимо продолжать, привлекая к совместной деятельности педагогов, психологов, сотрудников медицинских учреждений и, конечно же, родителей. Благодаря скоординированной работе проектной команды ОО «ҚОС ҚАНАТ ЖЕТІСУ» 925 человек учащихся были вовлечены в участие в профилактических мероприятиях и получили информационную и психологическую поддержку.

ОО «ҚОС ҚАНАТ ЖЕТІСУ»

Бейсенбі - Четверг, 30 желтоқсан

ҚАЗАҚСТАН

06.05. 03.05 «Ауылдастар»
06.25, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 20.00, 01.30 AQPARAT
07.00 TANSHOLPAN
10.10, 18.00 Т/х «Дениз»
12.00, 13.10 Т/х «Қаныш. Қазына»
14.05 «Qyzyq eken»
15.15 «Жан жылуы»
15.35 «Тәуелсіздік тарландары»
16.10 «Көңіл толқыны»
17.15 «Qyzyq eken...»
20.35, 23.30 «Жап-жақсы Жаңа жыл»
22.30 «Өмір ызғары»
00.30 «Көңілашар»
02.05 «Тәуелсіздік тарландары»
02.40 «Жан жылуы»

ХАБАР

05.00 Российский сериал
07.00 «Таңғы хабар»
10.00 Мегахит
11.45, 23.15 Кино
13.15 «Шайқалған шаңырақ»
15.00 «Большая неделя»
16.00 Российский телесериал
18.00 Мегахит
20.00 Қорытынды жаңалықтар
20.30 «Мәжіліс.кз»
21.00 Итоги дня
21.30 «Дала battle- 2»

АСТАНА

06.00 «Белгісіз жан»
07.00 М/с «Маша и медведь»
09.20, 22.00 «Қарындасым, қарлығашым»
11.10 «Қызым»
12.30, 23.50 «Жауынгер»
14.00 «Айтарым бар»
15.30, 03.25 «Uly dala jana jyly»
16.30 «Ханзада Ли Сон»
18.00 «Фазилет ханым»
20.00, 02.30 Astana times
21.00 «Әйел тағдыры-2»
01.05 «Сүлеймен сұлтан»
01.50 «1001 түн»

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Жить здорово»
07.00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
08.00 «Доброе утро, Казахстан!»
09.20 «Пусть говорят»
10.30 «Зимний круиз»
12.25 «Женская версия. Мышеловка»
13.15 «На самом деле»
14.15 «112»
14.30 «QOSLIKE»
18.30 «Басты жаңалықтар»
19.00 «KƏREMIZ»
20.00 «ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ»
20.40 «Поле чудес»
22.10 «Гаражный папа»
00.15 «Марафон желаний»
01.55 «112»
02.10 «Басты жаңалықтар»
02.35 «Қарлығаш ұя салғанда»

КТК

07.05 «КТК» қоржынынан
07.30 Кешкі жаңалықтар
08.00 «Фархат пен Шырын»
10.00 «НОВОСТИ»
10.40 «Семьянин»
12.10 «Ёлка на миллион»
16.00 «Клевер желаний»
17.40 «My love is Aisulu»
19.30 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР
20.00 АСТАРЛЫ АҚИҚАТ
21.00 Вечерние новости
21.40 «Новогодний экспересс»
01.10 «Самый лучший муж»
01.50 АСТАРЛЫ АҚИҚАТ
02.35 «Мәссаған»
04.00-04.30 Кешкі жаңалықтар

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Парасат»
10.30 «Бүгін»
11.00 «Сыралғы»
11.45 «Спорт» (әдіс)
11.50 «Тәуелсіздік жылнамасы»
11.53 «Тұғырдағы тұлға»
12.00 «Шашу»
12.45 «Жетісу батырлары»
13.00 «Тәуелсіздіктің құрдастары»
13.15 «Ән тыңдайық»
14.00 «Әсем әуен»
14.50 «Тәуелсіздік жылнамасы»
15.00 «Спорт-тайм»
15.30 «Бір бала»
16.30 «Тәуелсіздік тұлғалары»
17.00 «Шашу» /тікелей эфир/
17.45 «Ковид-шолу»/Ковид-обзор
17.52 «Тәуелсіздік жылнамасы»
18.00 Жаңалық
18.15 Новости
18.30 «Әсем әуен»
18.35 «Дәрігер кеңесі» /тікелей эфир/
19.20 «Тәуелсіздік жылнамасы»
19.30 «Сегодня» /прямой эфир/
20.00 «Зейнеп апаның әңгімелері»
20.15 «Әсем әуен»
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.00 «Парасат»
21.30 Итоговые новости
22.00 «Әдептен озбайық»
22.40 «Әсем әуен»
23.10 Новости
23.35 Жаңалықтар

31 КАНАЛ

06.00 Әзіл студио
06.20 Информбюро (повтор)
07.20 «Жанкешті ханымдар»
09.00, 01.40 31 әзіл
10.00 М/с «Маша и медведь»
11.30 «Ханшайым»
13.00, 21.00 «Ұшқан ұя»
14.00 М/с «Тимон и Пумба»
15.00 «Кухня»
16.00 «Вертикальный предел»
18.55 «Кухня»
20.00 ИНФОРМБЮРО
22.00 «Назар Аудар»
23.50 «Бункер»
02.30 Кел, татуласайық!
04.30 What's up?
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00, 05.20 «Қуырдақ»
07.00 «Оян, QAZAQSTAN»
09.00, 15.00 «Ерке мұң»
10.00,17.50 «Полицейский за Рублевки»
11.10, 19.30 «Фемида видит»
12.20, 20.40 «Балабол-5»
13.40, 16.00 «Q-Елі»
14. 00, 04.50 «Айна-online»
16.10 «Руслан и Людмила»
19.00 «Студия 7»
21.40,04.10 «Бастық боламын»
22.40 «Ағайындылар»
23.40 Праздничная карусель
03.30 «Япырай»

Жұма - Пятница, 31 желтоқсан

ҚАЗАҚСТАН

06.05 «Жап-жақсы Жаңа жыл»
09.00 «Күлшеқыз» м/ф
10.10 «Жақсылықпен кел, Жаңа жыл!»
13.40М/ф «Мұзды өлке»
15.20, 16.00 «Қазақстан дауысы»
18.20 «Әзіл әлемі-2022»
21.00, 00.00, 02.00 «Жарылқа. Жаңа 2022 жыл»
23.50 ҚР Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың құттықтауы

ХАБАР

05.00 Российский сериал
07.00 «Таңғы хабар»
10.00 Мегахит
12.00, 14.00, 16.00 Кино
20.00 Қорытынды жаналықтар
20.30 «Әсем әуен» жаңа жылдық топтама
21.00 Итоги дня
21.30, 00.10, 02.00 Концерт
00.00 ҚР Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың құттықтауы

АСТАНА

06.00 «Үздік әзілдер»
08.00 М/ф «Маша и медведь»
10.00, 04.10 К/ф «Келинка тоже человек»
11.45, 02.45 К/ф «Келинка тоже человек-2»
13.40 «Жап-жаңа жыл! Нап-Новый Год!» концерт
17.00 «Шаншар»
20.00 «Алдараспан»
22.30, 00.00 «Жап-жаңа жыл!» концерт
23.50 Поздравление Президента РК

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Жить здорово»
07.00 «Қайырлы таң -Қазақстан»
08.00 «Доброе утро-Казахстан»
09.20Сериал «Последний ход королевы»
12.45 «Пурга»
14.30 «Qoslike»
19.00 «Көреміз»
20.00 «Ирония судьбы. Продолжение»
22.05, 00.05 «Новогодняя ночь на первом. 30 лет спустя»
23.55 Поздравление Президента РК Касым-Жомарта Токаева

КТК

07.05 «Той вест стар»
08.00 К/ф «Жаңа жыл қарсаңында»
09.30, 22.00, 00.00 «Ән мен әнші»
12.20 «Смеяться разрешаевтся
14.50 «Между нами небо» мелодрама
16.40 «Деда Мороза не бывает»
20.20, 03.30 «Хочу к маме... или новый год в Жалпаксае» комедия
23.55 ҚР Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың құттықтауы
01.00 «Шаншар-25 жыл!»

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Ұлт құндылығы»
10.30 «Сегодня»
11.00«Дәрігер кеңесі»
11.45 «Спорт» (әдіс)
11.50 «Тәуелсіздік жылнамасы»
11.53 «Тұғырдағы тұлға»
12.00 «Шашу»
12.45 «Жетісудың ақын-жыраулары»
13.00 «Зейнеп апаның әңгімелері»
13.30 «Ән тыңдайық»
14.00 «Әсем әуен»
14.50 «Тарихнама» (қазақ хандары)
15.00 «Тәуелсіздік тұлғалары»
15.30 «Әсем әуен»
16.30 «Тәуелсіздік тұлғалары»
17.00 «Шашу» /тікелей эфир/
17.45 «Әсем әуен»
17.52 «Тәуелсіздік жылнамасы»
18.00 Жаңалық
18.15 Новости
18.30 «Әсем әуен»
18.35 «Сыралғы» /тікелей эфир/
19.20 «Тәуелсіздік жылнамасы»
19.30 «Бүгін» /тікелей эфир/
20.00 «Тәуелсіздіктің құрдастары»
20.15 «Спасая жизни»
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.00 «Agrolife»
21.30 Итоговые новости
22.00 «Талқы»
23.10 Новости
23.35 Жаңалықтар

31 КАНАЛ

06.00 «Әзіл студио»
07.10 «Маша и медведь»
09.10 «Назар аудар» театры
11.05Х/ф «Санта и компания»
13.15 М/ф «Добрыня Никитич и Змей Горыныч»
14.50 М/ф «Ральф против Интернета»
17.20 Кино «Боги Египта»
20.00, 00.00 «Ұлы дала Жаңа жылы-2022»
23.50 ҚР Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың құттықтауы
04.00 «Әзіл стар»
05.00 «31 әзіл»

7 КАНАЛ

06.00, 05.10 «Қуырдақ»
07.00 «Оян, Qazaqstan»
09.00 «АйнаОнлайн»
09.10 Х/ф «Келинка тоже человек-2»
11.10, 19.30 Сериал «Фемида видит»
12.20, 20.40 Сериал «Балабол-5»
13.40, 04.40 Скетчком «Q-eli»
14.00 «Тамаша»
15.00 Шоу «Маска.Новый год»
21.40 Большой, новый концерт М.Галкина
00.20 Х/ф «Елки последние»
Концерт «Шымкент – шоу»

Сенбі - Суббота, 1 қаңтар

ҚАЗАҚСТАН

06.05 «Басты арнадағы Жаңа жыл»
08.10 М/ф «Смолфут»
10.00 «Әзіл әлемі-2022»
12.10 «Жарылқа, Жаңа 2022 жыл!»
16.10 К/ф «Джунгли кітабы»
18.00 Т/х «Дениз»
20.00 К/ф «Үйде жалғыз қалғанда»
21.50 «Қазақстан дауысы»
22.30 Т/х «Өмір ызғары»
23.30 «Жақсылықпен кел, Жаңа жыл!»

ХАБАР

05.00 «Жаңа жылдық кездесу»
08.30, 10.00, 16.00, 18.00, 20.00 Кино
11.30, 22.00 Концерт
14.30 Т/х «Бұлбұл»
00.00 «Әсем әуен»

АСТАНА

06.00 Үздік әзілдер
08.00 М/ф «Маша и Медведь»
09.20 «Шаншар»
12.10 «Алдараспан»
14,40 «Жап Жаңа жыл» концерті
19.30 «Астана кеші көңілді»
21.00 «Әйел тағдыры-2»
22.00 «Қарындасым, Қарлығашым» т/х
23.50 Т/х «Жауынгер»
01.05 Т/х «Сүлеймен Сұлтан»
02.10 «1001 түн» т/х
03.00 «Қарлығаш» т/х
03.55 «Сырты бүтін»
05.00 «Q travel»

ЕВРАЗИЯ

08.00 «Элефант»
09.30 «Монстры на каникулах-3:Море зовет»
11.00 «Фабрика грез»
11.20 «Ирония судьбы.Продолжение»
13.35 «Гаражный папа»
15.15«Пять небест» комедия
16.55 «Мама, маған дауыс бер!»
18.15 «Ну, здравствуй, Оксана Соколова!»
20.00 «Две звезды, отцы и дети»
21.50 «Миллиард»
23.40 Что? Где? Когда?
00.45 «Три Аккорда»
02.50 «П@утина+»
04.20 Т/х «Той заказ»

КТК

08.05, 21.00, 03.10 «Ән мен әнші»
09.10 «Между нами небо»
10.50 «MyloveisAisulu»
12.20 «Деда мороза не бывает»
15.50 «Хочу к маме... или новый год в Жалпаксае» комедия
17.30 «Шаншар 60+60 жыл»
22.30 «Папа поневоле»
23.50 «Счастье в конверте»
17.15 «Смеяться разрешается»

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық»/
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Agrolife»
10.30 «Бүгін»
11.00 «Сыралғы»
11.45 «Спорт» (әдіс)
11.50 «Тәуелсіздік жылнамасы»
11.53 «Тұғырдағы тұлға»
12.00 «Шашу»
12.45 «Жетісу батырлары»
13.00 «Тәуелсіздіктің құрдастары»
13.15 «Спасая жизни»
13.30 «Ән тыңдайық»
14.00 «Талқы»
14.50 «Тәуелсіздік жылнамасы»
15.00 «Сыралғы»
15.45 «Әкелер әңгімесі»
16.30 «Тәуелсіздік тұлғалары»
17.00 «Зерде»
17.52 «Тәуелсіздік жылнамасы»
18.00 Жаңалық
18.15 Новости
18.30 «Бір бала»
19.20 «Әсем әуен»
19.30 «Безбен»
20.05 «Сильные духом»
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.00 «Единый народ»
21.30 Итоговые новости
22.00 «Сделано в Казахстане»
22.50 «Әсем әуен»
23.10 Новости
23.35 Жаңалықтар

31 КАНАЛ

06.00, 03.00 Әзіл студио
07.00,02.30 «Тамаша live»
08.00 «31 әзіл»
09.30 «Ералаш»
10.40 Х/ф«Санта и компания»
12.20, 13.30 М/ф
15.30 Кино«Боги Египта»
17.40 Кино «Щелкунчик и четыре королевства»
19.20Х/ф «Охота на Санту»
21.10 Кино «Двухстолетний человек»
23.30 «Әзіл стар»
00.50 Кино «Бункер»
04.00 «Ватцап»
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00, 05.00 «Қуырдақ»
07.00 «Айна-online»
08.00 «Япырай»
09.00, 01.30 Шоу «Орел и Решка»
10.00 Сериал «Все будет хорошо»
13.40, 00.15 «Смеяться разрешается»
15.00 «Шымкент шоу»
17.40«Гранд»
16.00 «Биші қыз»
17.40 Х/ф «С новым годом, мамы»
19.30«Маска»
22.30 Х/ф «Елки последние»
02.30 «Бастық боламын»
23.00 «Тамаша»
04.20 «Жұлдыздың жары»

Жексенбі - Воскресенье, 2 қаңтар

ҚАЗАҚСТАН

06.05 «Сыңғырлаған сиқырлар»
08.10 «Үйде жалғыз қалғанда» көркем фильмі
10.00, 18.00 «Дениз»
12.00 «Әзіл әлемі»
15.00 М/ф «Мұз дәуірі»
16.20 «Қазақтың жігіттері»
20.00 «Үйде жалғыз қалғанда-2» көркем фильмі
15.30, 23.30«Жарылқа, Жаңа-2022 жыл!»
22.30 Т/х «Өмір ызғары»

ХАБАР

05.00 «Армандар орындалады»
07.00, 22.00 Концерт
08.30, 10.30, 12.30, 16.00, 18.00, 20.00 Кино
14.30 Т/х «Бұлбұл»

АСТАНА

06.00 «Белгісіз жан»
07.00 М/ф «Маша и Медведь»
09.30, 10.25, 22.00 «Қарындасым, қарлығашым»
10.00 «TeleBingo»
12.00 Т/х «Қызым»
13.10, 23.50 Т/х «Жауынгер»
14.30 «Ұлы дала жаңа жылы»
20.00 «Астана кеші көңілді»
21.00 Т/х «Әйел тағдыры-2»
01.05 «Сүлеймен Сұлтан»
02.10 «1001 түн»
03.00 «Қарлығаш» телехикаясы
03.55 «Сырты бүтін»
05.00«Q» travel
04.30 «KazNet»
05.30 «Сырты бүтін»

ЕВРАЗИЯ

06.00«Әйел сыры»
07.40 «П@ytina+»
08.30 «Воскресные беседы»
08.45 «Морозко»
10.10«Простоквашино»
10.45 «Две звезды, отцы и дети»
12.35 «Особенности национальной охоты в зимний период»
13.50 «Тариф новогодний»
15.15 Концерт
17.10 «Везет же людям»
18.45 «Добрый вечер Казахстан!»
20.00 «Лучше всех»
21.35 «Золотой граммофон»
00.10КВН
02.35«П@ytina+»
03.20 «Әйел сыры»

КТК

07.05 «Тағдыр тәлкегі»
09.00, 02.30 «Ән мен әнші»
10.00, 01.10 «Дом культуры и смеха»
12.00 «Счастье в конверте»
13.40 «Папа понеоле»
15.00, 03.50 «Шаншар 60+60 жыл!»
17.00 «Алдараспан»
22.00 «Когда папа дед мороз»

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Әсем әуен»
10.30 «Безбен»
11.05 «Бір бала»
11.45 «Спорт» (әдіс)
11.50 «Тәуелсіздік жылнамасы»
11.53 «Тұғырдағы тұлға»
12.00 «Зерде»
12.45 «Жетісудың ақын-жыраулары»
13.00 «Сильные духом»
13.30 «Ән тыңдайық»
14.00 «Единый народ»
14.30 «Сделано в Казахстане»
14.50 «Тарихнама» (қазақ хандары)
15.00 «Дәрігер кеңесі»
15.45 «Жетісу жұмбақтары»
16.15 «Қазақ тілі»
16.30 «Тәуелсіздік тұлғалары»
17.00 «Қазақ үні»
17.35 «Полицейская служба»
17.52 «Тәуелсіздік жылнамасы»
18.00 «Спорт-тайм»
18.30 «Олжа»
19.05 «Ұлт құндылығы»
19.30 «Жүрек сөзі»
20.15 «Тәуелсіздік жылнамасы»
20.30 Апта /қаз/
21.30 Апта /рус/
22.20 «Жұмыр жердің жұмағы» концерті
00.05 «Әсем әуен»

31 КАНАЛ

06.00, 03.30 Әзіл студио
06.30 Әзілдер күнделігі
08.00 «Тамаша live»
08.30 «Тәтті шоу»
09.30 «Ералаш»
10.55 Кино «Элоиза-2: Рождество»
14.15М/с «Илья Муромец и Соловей Разбойник»
15.45 Кино«Щелкунчик и четыре королевства»
17.30«Охота на Санту»
19.20Кино «Притяжения»
21.40 Кино «Достать ножи»
00.00 «31 әзіл»
01.00 What`s up?
02.00 «Тамаша live»
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00 «Гу-гулет»
07.00 «Болашақ тобы»
07.30, 15.00 «Бастық боламын»
08.20 «Шай ішейік»
09.15 Х/ф «Гуд бай мой бай-2»
12.20 М/ф «Нико-2»
13.40«Смеятся разрешается»
15.50, 00.40Т/х «Зың-зың Күлпаш»
18.00 «Маска» шоу
21.00 Сериал «Все сначала»
02.40 «Q-елі»
05.00 «Қуырдақ»

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

МАМАН МІНБЕРІ

Қазір күнделікті сот тәжірибесінде соттар IT-технологиялар мен ғаламтор ресурстарының мүмкіндіктерін көбірек пайдалана бастады. Осыған орай, жедел ақпарат алмасудың технологиясы дамыған шақта сотқа жүгінудің инновациялық тәсілдері іске қосылып, ақпараттық технологияларды белсенді түрде қолданудың нәтижесінде бұқараның басым бөлігі сот төрелігіне қол жеткізуге мүмкіндік беретін заманауи жобалардың толықтай игілігін көріп отыр.

ТИІМДІЛІГІ МОЛ ТЕХНОЛОГИЯЛАР

Нәтижесінде халықтың ақпаратқа қолжетімділігі артып, салаға сенім де қалыптасуда. Қазіргі таңда сот отырыстарында бейнеконференциялық байланыс арқылы азаматтар қай қалада болсын уақытын үнемдеп, тікелей байланысқа шығу мүмкіндігіне ие. Осыған орай істер жедел қаралып, қауіпсіздік тетіктері қамтамасыз етіліп, бас бостандығынан айыру орындарында және тергеу абақтысында отырған адамдарды тасымалдамай-ақ жауап алу жеңілдегенін мысал ретінде айта кетуге болады. Сондай-ақ электрондық цифрлық қолтаңбасы бар республиканың кез келген азаматына үйден шықпай-ақ «Сот кабинеті» электронды ақпараттық сервисі арқылы елдің кез келген сотына талап арыз беріп, кейіннен оның қаралу динамикасын бақылап отыруға мүмкіндік береді. Бұл саланың электронды жүйеге, ақпараттық технологияға бет бұру арқылы игілігін көріп отырған көп ісінің бірі ғана.

«Цифрлы Қазақстан» бағдарламасын іске асыру аясында Жоғарғы Сот тарапынан бүгіндері жүзеге асырылып жатқан мұндай бастамалар, соттардың халықпен өзара іс-қимылындағы барлық мәселені кеңінен қамти отырып, республикамызда «электронды сот төрелігін» мейлінше дамытуға, төрешілдік кедергілерді болдырмауға, азаматтардың уақыты мен қаржысын үнемдеуге, ел тұрғындары игілігі үшін сот жүйесінің қолжетімді әрі барынша ашық болуына жағдай туғызып отыр. Заманауи жетістіктер сот төрелігін жүзеге асыру процесін жеңілдетіп, оңтайландыруда және автоматтандыруда. Ақпараттық технологиялардың қарыштап дамуы және осыған байланысты қоғам сұранысының артуы оны сот жүйесінің қызметінде пайдалануды ұдайы жетілдіруді қажет етеді. Сот процесінің дыбыс-бейне жазбаға тіркелуі соттың ашықтығы мен жариялылығын қамтамасыз етіп қана қоймайды, сонымен қатар, іске қатысушылардың да мәжілісте өздерін барынша заңға сай ұстап, сотты сыйлауына ықпал етіп отыратынын тәжірибе көрсетіп отыр.

Айнұр СЕЙІЛХАНОВА,
Талдықорған қалалық сотының бас маманы.

КЕҢЕС

ГИГИЕНАЛЫҚ ТӘРБИЕ ЖҰМЫСТАРЫН ЖҮРГІЗУ

Гигиеналық тәрбие беру – тұрғындардың санитарлық мәдениетін көтерудің теориялық және тәжірбиелік сұрақтарын қарастыратын медициналық ғылым мен денсаулық сақтау жүйесінің бір саласы.

Қазіргі кезде кең көлемде гигеналық тәрбиелеу салауатты өмір салтын қалыптастыру, өз денсаулығы мен жұмыс қабілетін сақтауға, өмірді неғұрлым ұзақ және толыққанды етуге үйрену мақсатында әр адамның денсаулығына және қоршаған ортаға саналы қатынасын қалыптастыру бойынша шаралар жүргізіледі. Гигеналық білім беру мен тәрбиелеудің маңызды міндетінің бірі – тұрғындардың басым бөлігін денсаулық сақтау ұйымдары мен мекемелеріне көмек көрсетуге тарту. Гигиеналық білім мен гигиеналық дағдылар баланың денсаулығын нығайтуға ғана емес, сонымен бірге баланы әдептілікке, саналылыққа баулиды. Баланы жеке бас гигиенасының талаптарын сақтауға баулу – олардың саналы түрде қоғамға қажетті негізгі ережелерді сақтап жүруін қалыптастырады. Балаға гигиеналық тәрбие берудің негізі балабақшада басталады, одан ары қарай мектепте тереңірек түсініктер беріледі.

Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы практикалық денсаулық сақтау саласы ретінде еліміздің санитарлық-эпидемиологиялық қызметінің бөлігі болып табылады. Ол мемлекеттік сипатқа ие, өзінің барлық қызметін ғылыми әзірлемелер негізінде құрады, басқару құрылымының біртұтастығымен ерекшеленеді және қоғамдық ұйымдарды, медицина қызметкерлерін және халықты санитарлық-профилактикалық жұмыстарға және гигиеналық тәртіпті насихаттауға белсенді қатысуға тартады. Ғылым ретінде балалар мен жасөспірімдер гигиенасының мәні баланың өсуі, дамуы мен әлеуметтенуі сияқты процестерді зерттеуде жатыр. Олар өсіп келетін ағзаға әсер ететін материалдық және әлеуметтік факторлар спектрінің кеңеюімен, балаға қоршаған ортаның әсеріне барабар жауап беруге мүмкіндік беретін функционалдық мүмкіндіктердің ұлғаюымен бірге жүреді. Жетіліп келетін ағзаның қоршаған ортамен қарым-қатынасының сипаты, демек оның денсаулық жағдайының өсуі, дамуы және әлеуметтену процестерінің сәйкестік дәрежесіне байланысты. Сондықтан балалар мен жасөспірімдер гигиенасының негізгі проблемасы бала мен жасөспірімнің функционалдық мүмкіндіктерін қоршаған ортаның нақты жағдайларына сәйкестендіру және оның әртүрлі факторлардың әсеріне функционалдық дайындығы болып табылады.

Мұғалімдердің гигиеналық тәрбие саласындағы жұмысын жеңілдету және олардың гигиена саласындағы білім деңгейін арттыру үшін мектеп фельдшері гигиена саласындағы құзыретті тұлға ретінде мұғалімдерге осы бағытта көмектесуі керек. Фельдшер гигиена мәселелері бойынша мұғалімдермен әңгімелесіп, педагогикалық кеңесте мектепте өткізілетін гигиеналық шараларды талқылауы керек. Мектептегі педагогикалық кабинетте, сондай-ақ аудандық педагогикалық кабинетте мектеп гигиенасы бо-йынша арнайы көрме немесе бұрыш жасау қажет. Осындай жұмыстардың нәтижесінде мектеп оқушыларында гигиена, яғни, тазалықты ұстануды, сонымен қатар біршама жұқпалы аурулардың алдын алуға үлкен септігін тигізеді.

Анэля ЧОКПАРОВА
ШЖҚ «Талдықорған жоғары медициналық колледжі» МКҚ « Мейіргер ісі» 502 тобының түлегі.

ҒАСЫР ДЕРТІ

ВИЧ/СПИД ТУРАЛЫ НЕНІ БІЛУ КЕРЕК?

Жиырмасыншы ғасырдың аяғында пайда болған АИТВ/ЖИТС XXI ғасырдағы ең маңызды және қауіпті дерттің бірі саналады.

Бүгінде АИТВ/ЖИТС (ВИЧ/СПИД) дерті бүкіл әлемдегі адамдардың өміріне қауіп төндіретін жағдайға әкеп тіреді.

АИТВ-тің жұғу жолдары: Науқас адамның қанымен байланыс: АИТВ-пен жұқтырылған қанды құю кезінде, есірткілерді көктамырға енгізу үшін инелерді, шприцтерді және басқа да материалдарды бірге қолданғанда, АИТВ-тің жүктілік кезінде АИТВ-ті жұқтырған анасының қанымен балаға берілгенде. Науқас адамның шәуетімен, қынабынан шыққан бөлінділерімен байланыс: мүшеқап қолданылмаған жыныстық қатынас кезінде. АИТВ-ті жұқтырған ананың баласын емшекпен емізуі кезінде. Жұқтырылу тек инфекцияланған қан, шәует, қынап бөлінділері және ана сүті арқылы ғана орын алуы мүмкін.

Айта кету керек, бұрын АИТВ инфекциясы негізінен есірткі тұтынушылар арасында таралса, бүгінде вирустың жыныстық жолмен берілу жағдайлары қарқынды түрде өсіп келеді. Жаңа АИТВ жұқпаларының көпшілігі қорғалмаған жыныстық қатынасқа байланысты.

Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының мәліметінше, АИТВ-ның анадан балаға ешқандай араласусыз берілу қаупі 20-45 пайызды құраса, алдын алу шараларын жүргізген кезде бұл тәуекелді 2% немесе одан да аз төмендетуге болады.

АИТВ – инфекциясы зәр, нәжіс, құсық, сілекей, көз жасы және тер арқылы берілмейді. АИТВ инфекциясы жанасқанда, қол қысқан кезде, сүйгенде, массаж кезінде, бір төсекте бірге жатқан кезде, бір төсек-орын жабдығын қолданғанда, бір ыдыстан ішкен кезде жұқпайды. Сондай-ақ, унитаздың отырғышы арқылы, жөтелген кезде, түшкіргенде немесе маса шаққан кезде инфекция жұқпайды.

ЖОБА АЯСЫНДА

Осы жылдың 16 тамызынан бастап «ҚОС ҚАНАТ ЖЕТІСУ» қоғамдық бірлістігі Алматы облысындағы жасөспірімдер, жастар және жалпы халық арасында жыныстық жолмен берілетін жұқпалы аурулардың және АИТВ/ЖИТС-тің таралу қарқынының алдын алу мақсатындағы жобаны жүзеге асыруда.

САЛАУАТТЫ ӨМІР САЛТЫ ИДЕЯСЫН НАСИХАТТАУ

Бүкіл әлем бойынша АИТВ/ЖИТС індеті өте жылдам таралуда. Қазақстанда АИТВ инфекциясын жұқтырғандардың жартысынан астамы жастар мен еліміздің еңбекке жарамды тұрғындары болып отыр. АИТВ/ЖИТС дерті туралы жеткіншектердің хабардарлығы мен бұл жайындағы білім деңгейі әлі де төмен, бұл олардың мінез-құлық туралы саналы таңдау жасауына кедергі жасайды.

АИТВ/ЖИТС проблемасының өзектілігіне тек медициналық деп қарау негізсіз. Оның таралуы қоғамның барлық саласына әсер етеді және әрқайсымызға қатысты. Эпидемияны қоғамға жат адамдардың проблемасы ретінде қарау да өткеннің еншісінде. Қазіргі уақытта АИТВ инфекциясы халықтың барлық тобына, соның ішінде жағдайы жақсы, «тәуекел тобына» жатпайтын, бірақ қауіпті мінез-құлықпен айналысатындарға еніп кетті.

АИТВ инфекциясының таралуын тежеу халықаралық ұсынымдарға сәйкес жүзеге асырылатын жалпы халық пен осал топтар арасында профилактикалық бағдарламаларды іске асыру арқылы қамтамасыз етіледі.

Жастарға АИТВ инфекциясы, оның дамуы, аурудың көріністері, оның алдын алу және емдеу туралы әмбебап, қолжетімді, тұрақты ақпарат қажет: аурудың жұқтыру және таралу қаупін барынша азайту; АИТВ жұқтырған адамдарға төзімдірек болу; өмір сүруді жалғастыру және инфекция қандай да бір себептермен пайда болған жағдайда шеттетілмеу үшін.

Жоғары сынып оқушылары, студенттер білім беру бағдарламалары бойынша ең басым топ болып табылады. «ҚОС ҚАНАТ ЖЕТІСУ» ҚБ қызметкерлері осы топтың басым бөлігін өздері оқитын оқу орындары арқылы профилактикалық тәрбиелік шаралармен қамтуда. Осы мақсатта осы жылдың 16 тамыз бен 31 қараша аралығында Алматы облысының ауылдық аймақтарында арнайы профилактикалық іс-шаралар жүргізілді.

Жобаны ұйымдастырушылар бұл іс-шаралардың тиімді әрі сапалы өтуіне барын салды. Профилактикалық тренингтер өткізу үшін жоба командасы жастардың АИТВ-ның алдын алу және олардың денсаулығын сақтау бойынша білімге деген қажеттіліктерін ескере отырып, қазақ және орыс тілдерінде арнайы тақырып бойынша оқыту модулін әзірледі. Модульді әзірлеуде қызметкерлер таным, позитивтілік; интерактивтілік сынды принциптерді ұстанды.

Шара барысындағы әр сабақ ақпараттық блок, рөлдік ойындар, бейнероликтер мен презентациялар көру, шағын топтарда жұмыс, топтық талқылау және кері байланыс секілді тапсырмалармен негізделді. Модераторлар сабақтың тақырыптарын өмірден алынған мысалдармен байланыстырып, оқушылардың назарын сабақтың мазмұнына аударды, барлық әрекетке қатысты нақты нұсқаулар берілді.

Тренингтердің негізгі мақсаты – салауатты өмір салтын қалыптастыру болды. Шараға барлығы 700-ден астам оқушы қамтылды. Ал, бұл жобаны «Алматы облысының денсаулық сақтау басқармасы» ММ қаржыландырады.

«ҚОС ҚАНАТ ЖЕТІСУ » қоғамдық бірлестігі.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ТӘУЕЛСІЗДІККЕ ТАҒЗЫМ

ИЗЕН МЕН ЖУСАННЫҢ САМАЛ ЖЕЛІ ТЕРБЕГЕН ЖЕР ЖӘННАТЫ ЖЕТІСУДЫҢ ТАМАША БІР БӨЛІГІНЕ ҚОНЫС ТЕПКЕН ЖАЗИРАЛЫ ЖАРКЕНТ ӨҢІРІНЕ ЖАҢА ҒАСЫРДЫҢ БАСЫНДА КӨШІП КЕЛІП ҚОНЫСТАНҒАН ҚАНШАМА ҚАНДАСТАР ӨЗ ОТАУЛАРЫНЫҢ ШАҢЫРАҒЫН ТІГІП, УЫҒЫН ҚАДАДЫ ДЕСЕҢІЗШІ.

АҚЫННЫҢ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ КЕШІ

Тарихи Отанына үлкен махаббатпен бет түзеген сол қандастарымыз қоғамның әр саласынан өз орындарын тауып, ел іргесінің нықталуына, Отанының гүлденуіне қалдырынше өз үлестерін қосып, жұртына ілкімді ісімен танылғандардың қатары күн санап арта түсуде. Осының бәрі – ел Тәуелсіздіктің жемісі.

Ұлық мереке – Тәуелсіздіктің 30 жылдығы қарсаңында жазиралы Жаркенттегі педагогикалық колледждің мәжіліс залында біздің бүгінгі қоғамда өз орнын тапқан қандастарымыздың бірі, әрі бірегейі болған сол өңірдің Алмалы ауылының тұрғыны, ақын Болат Құрсақбайдың «Тәуелсіздікке – тағзым» атты шығармашылық кеші сонымен қатар, кеш иесінің «Ақжауын» атты алғашқы кітабының тұсаукесері болып өтті.

Жоғары деңгейде ұйымдастырылған кешке ат арылтып алыс-жақыннан қазақтың игі жақсылары мен жайсаңдары келді. Шығармашылық кешке ақынды құттықтау үшін жергілікті билік өкілдері, туған-туыс досжарандары бала-шағасы жиналды. Игі шараға арнайы келген зиялы қауым өкілдері қаламгердің алғашқы шығармасын тілге тиек етіп, ақындық өнерін жоғары бағалады. Ақынның қолынан шыққан «Сіз ұшырған аққу жыр» атты өлеңі таяуда Райымбек ауданының Қарасаз ауылында өткен ақиық ақын Мұқағали Мақатаевтың 90 жылдық жыр байқауында бірінші дәрежелі сыйлыққа ие болса, түркі халықтары одағы құрастырған «Тұран әуендері» ән-жинағына ақынның «Тұран үні» атты өлеңі кіргендігінің өзі ақынның жоғары деңгейдегі талант иесі екендігін көрсетсе керек. Болат ақын өз өлеңінде:

Отаным сенің арайың деп
келдім,
Шүлен шуығыңа қонайын
деп келдім.
Сұлтан болып жүргенше
шетте,
Ұлтаның болып қалайын деп
келдім,

– деп өзіңің ұлтжандылығын көрсетіп, намысын жаниды. Отанға деген шын ықыласты сүйіспеншілігін көрсетеді.

Халықаралық «Таңжарық зерттеу» қоғамының Президенті, «Таңжарық» журналының бас редакторы, Қазақстан авторлар қоғамының орынбасары ақын Мұқан Мамытқан, сөз сөйлеп, «Қазақ лауреаты» медалі мен «Қазақ мәдениетінің қайраткері» медалін табыстаса, түркі халықтары Жазушылар одағының хатшысы ақын, композитор Жұпаргүл Бекшораева сөз сөйлеп, құттықтау өлеңін оқып, ақын Болат Құрсақбайдың иығына шапан жауып, сыйтартуын жасады. ТӘЖО-ның «Тұран үні» журналының редакторы Дәмегүл Бақытжанова ТӘЖО-ның Президенті Баян Тленшина жолдаған «Алғыс хатты» тапсырды. Сонан соң Халықаралық Жазушылар одағының мүшесі, Алматы облысының «Құрметті азаматы», «Жаркент жауһарлары» халық шығармашылығы орталығының төрағасы Базарқан Жақыбаев пен Панфилов аудандық мәдениет және тілдерді дамыту бөлімінің басшысы Толқын Ерболқызы аудан әкімінің «Алғыс хаттарын» табыс етті.

Жазиралы Жаркент төрінде өткен қандас бауырымыздың алғашқы «Ақжауын» атты кітабының тұсаукесері барысында елдік пен ерлікті, ынтымақ пен бірлікті сөз еткен, көш-керуен жайлы жылы дүниелер айтылған осынау тағылымды шара соңында бір топ қандас ақын бауырларымыз Халықаралық «Таңжарық зерттеу» қоғамының Президенті, «Таңжарық» журналының бас редакторы, Қазақстан авторлар қоғамының орынбасары ақын Мұқан Мамытқанның сондай-ақ түркі халықтары Жазушылар одағының хатшысы, ақын, композитор Жұпаргүл Бекшораеваның қолынан «Қазақ лауреаты» медалі мен «Қазақ мәдениетінің қайраткері» медальдарын кеудесіне тақты.

Жырсүйер қауым жиналған кеште қандас бауырдың өлеңдері оқылып, әндері орындалып, салиқалы әңгімелері айтылды. Кеш соңында ақынның ұл-қыздары әкелеріне жаңа автокөліктің кілтін сыйлады. Жиналған жұртшылық рухани азықпен сусындап, ақынның шығармашылық кешінен риза болып тарқасты.

Жұман МАТАЙ,
Қазақстан Журналистер одағының мүшесі.

ЖЫРДАН ШАШУ

ТӘУЕЛСІЗДІК, ҰҒА АЛДЫҚ ПА ҚҰНЫНДЫ?

Немерем: «Ата, тәуелсіздік деген не?» - деп сұрады.

Айналайын, тілің бал да жаның нұр,
Тәуелсіздік – ол әсем ән, жалын жыр.
Әлемдегі бар байлықтың бастауы,
Ең алдымен, басқа қонған бағың бұл!

Шалқып-тасқан мерейім бұл, мақтаным,
Бақыт, бақтан бас айналған шақтарым.
Желбіреген Көк Туым бұл аспанда,
Азаттықтың арайлаған ақ таңы.

Бар сырымды айтар болсам ақтарып,
Бұл сары аяз сақылдаған ақпаным.
Алпауыттың құрып қойған қақпаны,
Арыстарды тізіп қойып атқаны.

Тәуба, тәуба, туды басқа мерей күн,
Бұдан асқан шаттық та бар демеймін.
Болашаққа бағыт алған көші бұл
Асыл текті Жәнібек пен Керейдің.

Азаттықтың әр күнінен бақ табам,
Жаратқанға мың сан алғыс сақтаған.
Жарылған кез ақ түйенің қарыны,
Болмайды енді Шұбырынды, Ақтабан.

«Елім-айлап» еңіреген заманда,
Ажал аузын ашқан кезде арандай
Ел бағына туды Абылай ардағым,
Наурызбай мен ер Бөгембай, Қабанбай.

Тарихыңды зерттеу керек ерінбей,
Батырлық бар тамырында, тегінде.
Мың сан ерлер ат белінде күн кешті,
Кене хандар қалды арулап көмілмей...

Тәуелсіздік,
Ұға алдық па құнынды,
Заман талай табасына қуырды.

Ойран болдық отызыншы жылдары,
Аштықтан да қынадайын қырылдық.

Жан немерем, бүгінгі азат күніннің
Қадірі мен қасиетін ұғынғын:
Желтоқсанның жан қарығаны ызғары ол,
Мемлекеттік мәртебесі тілімнің!

Азаттықты ардақтасын еркін ұл,
Сақтау үшін алмау керек ер тыным.
Ескертеді ес жоғалтпау керегін
Қайта оралған басы батыр Кейкінің.

Тарихы мол тауым, сайын даламның,
Қадіріне жетем бе деп алаңмын.
Әр төбеде Жеңіс туы желбіреп,
Әр сайында басы қалған бабамның.

Алатаудың,
Қаратаудың етегі,
Көркем-ақ қой, көркіне не жетеді?

Неге екенін кім біледі, көктемде
Қызғалдақпен қып-қызыл боп кетеді...

Ондай-ондай тылсымы көп ғаламның,
Оралмасын енді қайта алаң күн.
Бәйшешегі – бүр жарған ақ үміті,
Сарғалдақ та сағынышы бабамның.

Көре алмаған қара дұшпан кектесіп:
«Артық, – десін, – бұл жақсылық көп десін».
Жаратқаннан жалбарынып тілерім –
Енді бастан бақыт ұшып кетпесін!

Нүсіпбай ӘБДІРАХЫМ,
Қазақстанның Құрметті журналисі,
Қазақстан Жазушылар одағының мүшесі.

Алатау
Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

● НОВЫЙ КОДЕКС

СОРАЗМЕРНОСТЬ (СТАТЬЯ 10 АППК) ПРЕДУСМАТРИВАЕТ, ЧТО ПРИ ОСУЩЕСТВЛЕНИИ АДМИНИСТРАТИВНОГО УСМОТРЕНИЯ (ПРИНЯТИЕ ОДНОГО ИЗ ВОЗМОЖНЫХ РЕШЕНИЙ) АДМИНИСТРАТИВНЫЙ ОРГАН, ДОЛЖНОСТНОЕ ЛИЦО ОБЕСПЕЧИВАЮТ СПРАВЕДЛИВЫЙ БАЛАНС ИНТЕРЕСОВ УЧАСТНИКА АДМИНИСТРАТИВНОЙ ПРОЦЕДУРЫ И ОБЩЕСТВА.

ПРИНЦИПЫ АППК: НОВШЕСТВА

При этом административный акт, административное действие (бездействие) должны быть соразмерными, то есть пригодными, необходимыми и пропорциональными. Пригодность означает, что административный акт, административное действие (бездействие) должно быть приемлемым для достижения цели, установленной законами. Принятый административный акт или действие должны быть необходимыми, то есть наименьшей степени должны ограничивать права, свободы и законные интересы участника административной процедуры.

Принцип пропорциональности требует, чтобы общественное благо, полученное в результате ограничений, было больше, чем причиненный вред. Из него следует, что у административного органа возникает обстоятельство устанавливать, насколько актом, действием (бездействием) будут ограничены права, свободы и интересы участника административной процедуры.

При разрешении административных дел административный орган должен тщательно выбирать и анализировать природу, направленность и характер меры, применяемой в каждом конкретном случае, четко определяя и детально обосновывая и принимаемом административном акте преследуемые легитимные цели и их соразмерность в предлагаемой мерой (ограничением, запретом, санкцией и т.д.).

Соответствии со статьей 11 АППК осуществление административного усмотрения обязывают административный орган, должностное лицо осуществлять его в законодательно установленных пределах. Принятие административного акта, совершение действия (бездействия) должно соответствовать цели данного полномочия.

Уважение и всемирная защита прав участника административной процедуры, недопущение нарушения его прав, а также толкование всех сомнений, противоречий и неясностей законодательства об административных процедурах в его пользу, в силу статьи 12 АППК свидетельствует о соблюдении принципа приоритета прав.

Принцип охраны право на доверие (статья 13 АППК) реализуется следующим образом. Доверие участника административной процедуры к деятельности административного органа, должностного лица охраняется законами Республики Казахстан. Административный акт, действие (бездействие) считаются законными и обоснованными до тех пор, пока не установлено обратное, то есть предполагается, что при осуществлении властных полномочий административный орган действует «правильно». НЕзаконный административный акт, незаконное действие (бездействие), принятые или совершенные по вине административного органа, не влекут обременяющие последствия для участника административной процедуры. Иными словами, незаконное, необоснованное поведение административного органа, не связанное с виновным поведением участника административной процедуры, не влечет в будущем для лица негативных последствий.

Последствия нарушения принципа охраны права на доверие нашли свое отражение в статье 84 АППК. Так, при отмене незаконного благоприятного административного акта принимается во внимание принцип охраны права на доверие участника административной процедуры. Возникший из-за отмены незаконного благоприятного административного акта вред подлежит возмещению участнику административной процедуры, исходя из охраняемого законами республики его права на доверие по правилам гражданского законодательства.

Диляра ИЗБАИРОВА, судья специализированного межрайонного административного суда Алматинской области.

ВИРТУАЛЬНЫЙ СУД

ИСКЛЮЧАЕТ ТЕРРИТОРИАЛЬНЫЕ БАРЬЕРЫ

В настоящее время в рамках седьмого приоритетного направления Верховного Суда Республики Казахстан по дальнейшей цифровизации процесса отправления правосудия, в судах республики реализуется проект «Виртуальный суд», который позволяет участникам судебных процессов дистанционно участвовать в судебных заседаниях, сокращает сроки рассмотрения судебных дел, экономит время и средства участников судебного процесса, связанного с проездом до суда и обратно, решает проблемы физически ограниченных к перемещению по медицинским показаниям граждан.

Разъясняя простым языком, процедура дистанционного участия в судебных заседаниях выглядит следующим образом: гражданин (участник судебного процесса) получив повестку (извещение) о вызове в суд, сообщает суду о желании участвовать в судебном заседании дистанционно, посредством видеоконференцсвязи или посредством мобильной видеоконференцсвязи; далее в назначенное время технические работники судов соединяют компьютер, установленный в зале судебного заседания с компьютером или мобильным телефоном участника судебного процесса, вот таким простым способом проводится дистанционное судебное заседание. Данный проект позволяет жителям отдаленных районов, а также близлежащих сельских округов, не выезжая в районный центр, участвовать в судебных заседаниях.

Аналогичная процедура дистанционного участия в судебном процессе предусмотрена и мобильной видеоконференцсвязью (МВКС), т.е. дистанционное участие в судебном заседании с помощью мобильного телефона. Мобильная видеоконференцсвязь предоставляет еще больше возможностей для участия судебном заседании, участник судебного заседания может подключится к судебному заседанию в любом месте, где бы он не находился. Одно из преимуществ мобильной видеоконференции - это мобильность. Ее можно использовать, даже находясь в поездке, офисах, дома. Устройство, которое может выступать в качестве терминала видеоконференций - смартфон, планшетный компьютер или даже часы. На них достаточно установить специальное приложение. Таким образом, если раньше требовалось личного присутствия, сейчас может осуществляться дистанционно с применением новых информационных технологий.

В ходе проведения таких судебных процессов было очевидно, что такой способ исключает территориальные барьеры при отправлении правосудия, экономит временные и материальные ресурсы лиц, вовлечённых в орбиту судопроизводства, обеспечивает беспрепятственный и удобный доступ к правосудию.

Гаухар КАЗБЕКОВА, главный специалист-секретарь судебного заседания Талдыкорганского СМАС.

ПО СЛУХАМ И ДОСТОВЕРНО

НАЛОГ НА ДЫМ «СОБИРАЮТ» С ЖИТЕЛЕЙ

Жители частных домов Кызылординской области в социальных сетях рассказывают, что с них собирают налог на дым, передает корреспондент Tengrinews.kz.

Жители аульного округа Талдыарал Кызылординской области рассказали, что к ним приходили люди, просили оплатить пошлину за дым. Они добросовестно отдали 2500 тенге и получили на руки квитанцию. А теперь они интересуются законностью сбора денег.

«Насколько законен сбор с жителей частных домов денег за дым?» — пишут кызылординцы на страницах Kritika_kyzylorda_ в Instagram и «Кызылорда» в Facebook.

Горожане удивлены существованием такого налога.

«В первый раз слышу о таком налоге! Скоро, наверное, за воздух будут собирать! Это, наверное, мошенники! В этажных домах тоже проверяют, неужели это незаконно?» — оставляют комментарии кызылординцы.

В Департаменте государственных доходов по Кызылординской области говорят, что это ложная информация.

«В соответствии с Налоговым кодексом РК “О налогах и других обязательных платежах в бюджет” взимание с физических лиц “платы за смог” не предусмотрено. Соответственно, органами государственных доходов не выставляются требования по уплате в бюджет физическими лицами “платы за смог”. Физическими лицами в бюджет уплачиваются налоги на имущество и транспорт. Распространяемая в социальных сетях информация ложная», — отмечено в официальном ответе ведомства.

ПРИМИРИТЕЛЬНЫЕ ПРОЦЕДУРЫ

ВЫГОДНЫЙ СПОСОБ РАЗРЕШЕНИЯ СПОРА

В нашей стране развитие примирительных процедур является одним из приоритетных направлений урегулирования споров и защиты нарушенных прав граждан и юридических лиц. В теории под примирительными процедурами понимаются методы разрешения правового спора, направленные на взаимоприемлемое разрешение конфликтов, основанные на добровольном волеизъявлении сторон. Целью применения примирительных процедур являются: возможность достижения варианта разрешения (урегулирования) спора, устраивающего обе стороны, а также оперативного разрешения спора; снижения материальных издержек сторон и уровня конфликтности сторон; формирования и сохранения стабильных отношений между сторонами вследствие устранения спорных моментов; формирования правовой культуры у населения, способствующей укреплению деловой репутации на международном уровне; снижения нагрузки на судебную систему.

Необходимо знать, что законодательство Республики Казахстан позволяет конфликтующим сторонам воспользоваться мирным урегулированием споров в любой период возникшего спора, как до обращения в суд, так и в ходе рассмотрения дела в суде или же после его рассмотрения. В частности, примирительные процедуры, в зависимости от этапа урегулирования спора, можно разделить на досудебные (применяются до обращения в государственный суд), внесудебные (после обращения в суд, спор разрешается без принятия судебного решения), судебные (после обращения в суд, спор урегулируется с помощью судьи) и примирительные процедуры, применяемые в исполнительном производстве (на стадии исполнительного производства).

Одним из новшеств действующего с 1 января 2016 года Гражданского процессуального кодекса Республики Казахстан является продвижение альтернативных процедур регулирования споров. Существовавшие ранее виды альтернативных процедур урегулирования споров были дополнены партисипативной процедурой и судебной медиацией. Примирительные процедуры регулируются главой 17 ГПК РК. К примирительным процедурам в соответствии со ст.174 ГПК РК относятся: заключение мирового соглашения, соглашения об урегулировании спора (конфликта) в порядке медиации и соглашение об урегулировании спора в порядке партисипативной процедуры.

Таким образом в настоящее время примирительные процедуры являются одной из перспективных и важных процедур как в Казахстане, так и во всех ведущих государствах мира в разрешении конфликтов и споров в гражданско-правовом поле.

Михрай ЖУМАНОВА, ведущий специалист СМЭС Алматинской области.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

САЛТАНАТТЫ ЖИЫН

ӨҢІРДІҢ ҮЗДІК СПОРТШЫЛАРЫНА «ХАН ТӘҢІРІ» СЫЙЫЛЫҒЫ ТАБЫСТАЛДЫ

ТАЛДЫҚОРҒАН ҚАЛАСЫНДАҒЫ САЛТАНАТ САРАЙЫНДА АЛМАТЫ ОБЛЫСТЫҚ ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ ЖӘНЕ СПОРТ БАСҚАРМАСЫ ЖЫЛДЫ ҚОРЫТЫНДЫЛАДЫ. ЖЫЛ БАСЫНАН БЕРІ ҮЗДІК КӨРСЕТКІШКЕ ҚОЛ ЖЕТКІЗГЕН СПОРТШЫЛАРДЫҢ БАСЫН ҚОСҚАН САЛТАНАТТЫ ЖИЫНҒА ОБЛЫС ӘКІМІНІҢ ОРЫНБАСАРЫ АРСЛАН ДӘНДІБАЕВ ҚАТЫСТЫ. ЖИЫНДЫ ЖҮРГІЗІП ОТЫРҒАН АРСЛАН МОМЫШҰЛЫ АЛМАТЫ ОБЛЫСЫНЫҢ СПОРТШЫЛАРЫ МЕН БАПКЕРЛЕРІН ТӘУЕЛСІЗДІКТІҢ 30 ЖЫЛДЫҚ МЕРЕКЕСІМЕН ҚҰТТЫҚТАП, АЛДАҒЫ БАЙРАҚТЫ БӘСЕКЕДЕ ЕЛ НАМЫСЫН ЛАЙЫҚТЫ ҚОРҒАЙ БЕРУЛЕРІНЕ ТІЛЕКТЕСТІГІН БІЛДІРДІ. БҰЛ ТУРАЛЫ "ЖЕТІСУ" ГАЗЕТІ ХАБАРЛАДЫ.

Бұдан кейін спортта үздік өнер көрсеткен спортшылар мен олардың жаттықтырушыларына биыл тұңғыш рет қолға алынған "Хан Тәңірі" сыйлығы салтанатты түрде табысталды. Марапатқа қол жеткізгендердің арасында Токио Олимпиадасында қола медальді жеңіп алған Игорь Сон мен Зульфия Чиншанло және әйелдер арасында әлем чемпионатында күміс медальді еншілеген балуан қыз Жәмила Бақбергенова бар. Шарада Олимпиада жүлдегерлері 1 миллион теңгемен марапатталса, Әлем, Азия чемпиондарына 500 мың теңгеден берілді. Сондай-ақ, бірқатар спортшылар мен бапкерлерге және спорт мектебінің директорларына министрліктің Алғыс хаттары мен арнайы төсбелгілер табысталды. "Хан Тәңірі" спортшылар сыйлығы әрдайым ақпараттық қолдау танытып жүретін журналистерге, оның ішінде, әріптестеріміз Ришад Тұрғанбайға, Жұмабай Мұсабековке және Серік Қантайға да берілді.

ҚР Мәдениет және спорт министрлігінің «Дене шынықтыру мен спортты дамытуға сіңірген еңбегі үшін» төсбелгісі Жақсыжол Көрпебаев пен Серік Шұқбұтовтың омырауын жарқыратты. Бұдан бөлек облыстық спорт басқармасының арнайы төсбелгілері мен Алғыс хаттары табысталды.

Ел тәуелсіздігінің 30 жылдығы ішінде Жетісу өңірі әлеуметтік-экономикалық, саяси салаларда ғана емес, спортта да жоғары нәтижелерге қол жеткізді. Дене шынықтыру мен спорттың белсенді дамуының арқасында спорттық инфрақұрылым желісі кеңейіп, әртүрлі халықаралық жарыстарда қазақстандық спортшылардың жаңа есімдері жарқырай көрінді. Еліміз егемендік алғаннан бері біздің облыстың спортшылары 1996-2020 жылдар аралығында өткен Олимпиада ойындарында жалпы саны 5 алтын, 6 күміс, 4 қола медальды жеңіп алып, жоғары нәтижелерге қол жеткізді. Сондай-ақ, Қазақстан Азия ойындарына 1994 жылдан бері қатысып келеді. Бұл сайыстарда Жетісу спортшылары 4 алтын, 1 күміс, 3 қола медаль ұтып алды. Одан бөлек, облыс спортшылары жүздеген Әлем, Азия чемпионаттарының жеңімпазы атанды.

Осындай ірі жетістіктердің нәтижесі спорттық инфрақұрылымның дамуына да оң әсерін тигізді. Облыста барлық халықаралық стандарттарға сай келетін бірқатар ірі кешендер бой көтерді. Мәселен, солардың қатарында «Жасқаут алаңының құрылысына 361 млн. теңге бөлініп, қазіргі таңда аудандар мен қалаларда 82 алаң қолданысқа берілді, 45 алаңның құрылысы 2022 жылы аяқталады.

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың халыққа Жолдауындағы бұқаралық спортты дамыту бойынша берілген тапсырмаларына сәйкес облыста ауқымды жұмыстар атқарылуда. Бұқаралық спортты дамыту мақсатында облыста 2021 жылы «Алматы облысының бұқаралық іс-шаралар өткізу орталығы» КММ-сі және аудандық, қалалық 20 мекеме ашылды. Бұл облыста спорт саласы ілгерілеуінің көрінісі.

Тағы бір мақтанарлық жайт, жыл басынан бері облыс спортшылары республикалық және халықаралық жарыстарда 2663 медаль (888 алтын, 799 күміс және 976 қола) жеңіп алды. Осындай ауыз толтырып айтарлық көрсеткіштің барлығы Тәуелсіздіктің кезекті жемісі екені анық.

Жиын соңында Токио паралимпада ойындарында төртінші орынға ие болған Раушан Қойшыбаева, үздік бапкер Қайрат Сағадиев сөз сөйлеп, облыс әкімдігі мен спорт басқармасына алғысын білдірді.

ӨЗ ТІЛШІМІЗ

Суретті түсірген Ж. МҰСАБЕКОВ.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел. : 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail. ru, www. alatau. kz@mail. ru

ӨНЕРГЕ ҚАНАТ ҚАҚҚАНДАР

АДАМНЫҢ АДАМШЫЛЫҒЫ – ЖАҚСЫ ҰСТАЗДАН

МҰҒАЛІМ – МАМАНДЫҚ БОЛСА, ҰСТАЗДЫҚ АДАМ БОЙЫНДАҒЫ ҰЛЫ ҚАСИЕТ. ҰСТАЗ МӘРТЕБЕСІНІҢ АРТУЫ, ЕҢ АЛДЫМЕН ҰСТАЗ ДЕГЕН ЕСІМГЕ ҚАНШАЛЫҚТЫ ЛАЙЫҚ БОЛУЫНА БАЙЛАНЫСТЫ. «ҰСТАЗЫ ЖАҚСЫНЫҢ – ҰСТАНЫМЫ ЖАҚСЫ» ДЕЙДІ ЕМЕС ПЕ?! ҰСТАЗ ҚАШАНДА ШӘКІРТІНІҢ БЕЛГІЛІ БІР ДӘРЕЖЕГЕ ЖЕТІП, САРП ЕТКЕН ЕҢБЕГІН НӘТИЖЕМЕН КӨРСЕТКЕНІН ҚАЛАЙДЫ. СОНДАЙ БІР КЕРЕМЕТ, ШӘКІРТТ ТӘРБИЕЛЕУДЕ БАРЫН, ЖАНЫН САЛЫП, ӨЗІНІҢ БАР БІЛГЕНІН ЖАС ЖЕТКІНШЕКТЕРГЕ ҮЙРЕТІП ЖҮРГЕН ОҚЫТУШЫ – АЙБОЛ ҚҰДАЙБЕРГЕНОВ.

Еліміздің өнер және мәдениет саласына үлкен үлес қосып жүрген әрі әнші, әрі күйші, композитор, мультиаспапшы Айбол Құдайбергенов Алматы облысына қарасты Райымбек ауданының Нарынқол ауылының тумасы. 1998 жылы Тәттімбет атындағы Қарағанды өнер колледжін (домбыра), 2003 жылы Құрманғазы атындағы Қазақ ұлттық консерваториясын (шертер), 2009 жылы Құрманғазы атындағы Қазақ ұлттық консерваториясының аспирантурасын (шертер) тәмамдаған. Содан кейін Адырна», «Қобыз сарыны», «Сазген» фольклоры-этнографиялық ансамблінде әртіс және «Талдықорған әуендері» ансамблінде жетекшілік қызметтерін атқарды.

Мамандығына шынайы берілген кейіпкеріміз жүрген жерінде қазақтың ұлттық аспабы домбырасын қолына алып, ән-күйін орындап, тіпті, көне аспаптарды үнемі жаңғыртып келеді.

– Қазақтың музыкалық аспаптары өте көп. Домбыра, шертер, жетіген. Бұлар ішекті шертпелі болса, ал қобыз, нар-қобыз, сазген – ішекті ысқышты болып келеді. Сыбызғы, сазсырнай үрмелі аспаптар қатарына жатады. Ұрмалы аспаптар дауылпаз, даңғыра, кепшік деп кетеді. Шаңқобыз тілшелі тобына кіреді. Кез келген аспаптың үнін естігенде елең етпейтін жан жоқ. Сонау заманнан бері халықпен бірге жасап келетін, ата-бабаларымыз қолданған аспаптарды ұмытпауымыз керек. Ал домбыра аспабын қазақ халқы қайғыда да, қуанышта да қолынан түсірмеген. Оның сыңғырлаған қоңыр үні халқымыздың тарихын, салт-дәстүрі мен ұлттық құндылықтарын ұрпақтан-ұрпаққа әуенмен жеткізіп келеді, – дейді музыка маманы.

Бүгінде Айбол Құдайбергенов «Мейірім» шығармашылық орталығында «Домбыра» үйірмесінен балаларға сабақ беруде.

– 2018 ж. облыстық «Сарын» байқауының, 2019 ж. Алматы облыстық Қазақстан халқы Ассамблеясының Алғыс хаттарымен марапатталды.

– 2019 ж. Облыс әкімінің «Үздік аспапшы» номинациясы бойынша дипломмен марапатталды.

– 2019 ж. Моңғол Республикасы, Моңғол Халық Партиясының «Құрмет» медалін, 2021 ж. Қазақстандық салалық мәдениет, спорт, туризм және ақпарат қызметкерлерінің кәсіптік одағының «Еңбек даңқы» төсбелгісін иеленді.

– Оқу жылы басталғаннан бері «Мейірім» шығармашылық орталығында «Домбыра» үйірмесінде балалармен жұмыс жасап келемін. Орталық 4-18 жас аралығындағы балаларды қабылдайды. Қазіргі уақытта 20-дан астам оқушым бар. Аптасына үш рет сабақ өткіземін. Бізде де мектептегі бағдарлама секілді, жылдық жоспармен жұмыс жасаймыз. Үйірмедегі балалардың барлығы бұрын қолына домбыра ұстап көрмеген. Дегенмен, шәкірттерімнің жақсы нәтижеге қол жеткізуі үшін аянбай тер төгіп келемін.Үлкен байқауларға қатысып, жүлделер алып, болашақта әнші, күйші, композитор болып, ең бастысы халықтың қалаулысы, сүйіктісі болса, мен үшін бұдан артық бақыт бар ма? – деп ағынан жарылды кейіпкеріміз.

Қандай сала болмасын әр адамның өз мамандығына байланысты оған қойылар талабының жүгі ауыр. Дегенмен, шәкірт тәрбиелеудің жолы өзгеше ғой. Қаншама баламен бірге жұмыс істеп, оларға үлкен күш салу әркімнің қолынан келе бермейді. «Жақсы адам – Алланың нұры» дейді. Жақсылық атаулыны ішкі жан дүниесімен қабылдап, бойындағы сезімді, жасампаздық пен шығармашылықты шәкірт бойына дарыта білген Айбол Қайратұлы өзінің біліктілігімен, білгірлігімен өзгелерге үлгі.

– Тіл көзім тасқа, бізде ұжым өте ұйымшыл. Мен айтар едім, бізде жоғары санаттағы мұғалімдер сабақ береді. Әр мұғалімнің жетістігіне бәріміз қуанып отырамыз. Жарысқа, байқауларға қатысып жатса, барынша қолдау көрсетеміз. «Баласы бәйгеге шапса, анасы үйде отырып тақымын қысар» дегендей, бізде оларға тілекші болып отырамыз. Газет бетіне, теледидарға шығып жатқандары да біз үшін үлкен мәртебе. Жаңа жылдың қарсаңына орай орталығымыздың басшысы Гүлмира Қуанышқызы оқушылар мен мұғалімдерге сыйлық жасады. Адамға керегі ең бастысы көңіл ғой, барлығымыз қуанып, мәз болып қалдық. Сол секілді балаларды да ынталандыру мақсатында неше түрлі сыйлықтар жасап жатырмыз. Ол үшін ешқандай қиындық тудыратын нәрсе емес, қарапайым ғана шарттарды орындаса болғаны. Мысалы: сабақтан қалмау, үй тапсырмасын уақытылы орындау деген секілді. Кішкентай марапат пен сыйлықтың өзі оларға үлкен қуаныш сыйлайтыны сөзсіз.

«Ұстаздық еткен жалықпас, үйретуден балаға» дегендей, шәкірт тәрбиелеп, әр таңның атысы мен әр күннің батысы өзінің емес, баланың қамы үшін жүгіріп, бір түйір пайдалы ілім үйренсе екен деп жүретін әрбір жанның еңбегін ұлы демей не дейсіз?! Ағамыздың өзі айтқандай, шәкірттері халықтың қалаулысы, сүйіктісі болса, одан артық бақыт бар ма...

Мадина БЕКТҰРҒАНОВА: *«Отбасымызда 5 баламыз бар. 4 ұл 1 қыз. Ұлдарым – тұңғышымыз Әлихан – 11 жаста, екінші баламыз Әлібі – 10 жаста, үшінші ұлымыз Бексұлтан 8-ге толады. Үш баламда қаладағы №21 мектепте оқиды. Үшеуі қолқанат болып қалған соң, маған үй шаруасына көмектеседі. Қарындасы мен бауырына қарайды, ойнатады.*

Алихан мен Әлібиді аталары 5 жастан бастап каратэға үш жыл қатарынан қатыстырған болатын. Одан облыстық, қалалық жарыстарда жүлделі орындар алған. Қазір боксқа барып жүр. Жақында Тәуелсіздігіміздің 30 жылдығына орай қалалық жарыс болды. Сол жерде өз салмақтарының қатарында Әлихан мен Әлібі жүлделі 1-ші орын алды. Одан бөлек шахмат үйірмесіне қатысады. Қараша айында өткен жарыста 4 разрядты қорғап алды.

Бексұлтан – сегізге келеді. Бес жасынан бастап «Өркен» спорт комплексіндегі спорттық гимнастика мектебінде оқиды. Бірқатар жарысқа қатысып, разрядтарды орындап, жүлделі орындар алған. Мектептегі іс шаралардың барлығына дерлік атсалысады. Ән айтқанды ұнатады. Қазақ әндерін орындау байқауында гран при алды. Жақында «Балдәурен – 2021» байқауына қатысып жүлде алды.

Аталары қазан айынан бастап «Мейірім» шығармашылық орталығына «Домбыра» үйірмесіне апарды. Ұлдар бұрыннан атасы домбыра шерткенде қызығып қарап отыратын. Енді, міне «Мейірім» орталығында профессионал ұстаздан дәріс алып жүр. Айбол ағайлары берген тапсырманы үйге келіп қайталап, бұлжытпай орындауға тырысып жүр. Ағайының сабағына асығып, қашан үйірмеге барамыз деп сұрағыштап жүгіріп жүреді.

Айбол ағайымызға өнеріңіз өрлей берсін деп тілейміз! Жинаған тәжірибеңізді тәлімгер және ақылшы ретінде шәкірттеріңізге жеткізуден жалықпайсыз. Иегі істеріңіздің қашанда оңға басуына, әр қадамыңыздың қарымды болуына, ел, қоғам алдында абыройыңыздың арта беруіне тілектеспіз!».

Арайлым НҰРЖАПАР

Құрылтайшы "АЛМАТЫ-БОЛАШАҚ" АҚ

Баспахана директоры Бақберген ТҮКІБАЕВ

Бас редактор Айтақын БҰЛҒАҚОВ

Редакция алқасы:
Сарби ӘЙТЕНОВА – редактордың орынбасары
Арайлым НҰРЖАПАР – тілші

Кезекші редактор: А. НҰРЖАПАР.

Алатау

Газет Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігінде 2007 жылғы 27 тамызда тіркеліп, № 8639-Г куәлігі берілген.

Газет аптасына бір рет, жұма күні шығады. Жарияланған мақала авторларының пікірлері редакция көзқарасын білдірмейді. Жарнама мен хабарландырулардың мазмұны мен мәтініне жарнама беруші жауапты.

Газет Талдықорған қаласы, Қабанбай батыр көшесі, 32 үйде "Алматы-Болашақ" АҚ филиалы "Офсет" баспаханасында басылады.

Редакция мекенжайы: 040000, Талдықорған қаласы, Қабанбай батыр көшесі, 32-үй, екінші қабат.

Телефондары: 8(7282) 41-11-70, 41-11-42;
E-mail: alatau_offset@mail. ru, www.alatau.kz@mail. ru
Сайты: alatau_gazeti

Газет 07.08.2000 жылдан бастап шығады.

Таралымы 3554
Тапсырыс № 1267
Индекс 15534